

Teozofska misel

Leto 2020
Št.4

Glasilno Teozofskega društva v Sloveniji

BESEDILO SKLEPOV, KI JIH JE SPREJEL GENERALNI SVET TEOZOFskega DRUŠTVA

SVOBODA MISLI

Ker se je Teozofsko društvo razširilo daleč po svetu in ker so pripadniki vseh ver postali njegovi člani, ne da bi se pri tem odpovedali posebnim dogmam, naukom in verovanjem svojih religij, menimo, da je treba poudariti, da ni nobenega nauka, nobenega mnenja, pa naj bi ga učil in zastopal kdorkoli, ki bi kakor koli vezal člane Društva, in nobenega nauka, ki ga ne bi mogel vsak član sprejeti ali zavrniti. Edini pogoj za članstvo je soglasje s tremi društvenimi cilji. Noben učitelj ali pisatelj od H.P.B. naprej ni avtoriteta, da bi vsiljeval članom svoje nauke ali mnenja. Sleherni član ima pravico, da se priključi kateri koli miselni šoli, ki si jo utegne izbrati, nima pa pravice, da bi svoj izbor vsiljeval drugim. Nobenega kandidata za funkcijo v Društvu in nobenega volivca ne moremo šteti za nesposobnega za kandidaturo ali volitve zaradi njegovega prepričanja ali ker pripada neki drugi miselni šoli. Mnenja ali verovanja ne dajejo niti predpravic niti nimajo za posledico kazni. Člani Generalnega sveta z vso resnostjo zahtevajo od vsakega člana TD, da ohranja, brani in se ravna po teh osnovnih načelih in da uveljavlja svojo pravico do svobode misli in njenega izražanja v okviru vljudnosti in spoštovanja drugih.

SVOBODA DRUŠTVA

Teozofsko društvo sodeluje z vsemi drugimi organizacijami, ki s svojimi cilji in aktivnostmi omogočajo tako sodelovanje, vendar je in ostaja od njih popolnoma neodvisna organizacija, ki ni posvečena nobenim drugim, razen lastnim smotrom. Društvo namerava razviti svoje delo po najširših in najbolj obsežnejših smernicah, napredovati k svojim trem ciljem, se po njih ravnati v skladu z božansko Modrostjo, ki je vsebovana v imenu Teozofija.

Univerzalno bratstvo in Modrost sta nedoločena in neomejena in vsak član Teozofskega društva ima popolno svobodo mišljenja in delovanja, vendar pa skuša Društvo vedno obdržati svoj poseben in edinstven značaj, zato se ne pridružuje in ne istoveti z nobeno drugo organizacijo.

Teozofska misel

Glasilo Teozofskega društva v Sloveniji

Letnik: XXXV

Leto: 2020 / št. 4

VSEBINA

BREŽČASNA MODROST V PRELOMNIH ČASIH	5
Tim Boyd	
GANDHI, ČLOVEK ZA VSE ČASE	14
Izbor iz prispevkov za konferenco, posvečeno Mahatmi Gandhiju	
RESNICA MORA PRITI K VAM - NE MORETE JE ISKATI	29
Jiddu Krishnamurti	
ISKRICE BREŽČASNE MODROSTI	31
NOTRANJE BISTVO ANNIE BESANT	32
Tim Boyd	
BOŽIČ V NAŠIH SRCIH	37
Boris de Zirkoff	
IZ ZGODOVINE TEOZOFKEGA DRUŠTVA: PRIHODNOST TEOZOFKEGA DRUŠTVA, II. del	41
C. Jinarajadasa	

Fotografija na naslovnici: *Čudež narave*, Milena Podjed Fabjančič

Za Teozofsko društvo v Sloveniji:
Irena Primec

IISSN 1854-7087

V biseru znotraj školjke
sem bil popolnoma miren,

vendar me je Vihar doživetja
iztrgal iz mojega skrivališča;

postal sem val, brzeč proti obali,
glasno oznanjujoč skrivnosti morja.

In ko sem došel do nje,
me je v meglicah ob skalah spet našel mir.

Jalal al-din Rumi

URADNO OBVESTILO O MEDNARODNI KONVENCIJI 2020

V skladu s pravili in predpisi Teozofskega društva bo 145. mednarodna konvencija potekala na spletu pod vodstvom mednarodnega sedeža v Adyarju, Chennai, Indija, od 27. do 30. decembra 2020. Tema konvencije: 'Cikli zavedanja'.

Marja Artamaa
Mednarodna tajnica

BREZČASNA MODROST V PRELOMNIH ČASIH

Tim Boyd

Ne glede na to, ali naše skupno razmišljanje poteka virtualno ali iz oči v oči, ustvarja magnetno središče, ki nas lahko spodbudi k novim načinom razumevanja in novemu vplivu na svet, v katerem živimo. To je del postopka združevanja – ustvarjanja močnih magnetnih centrov, ki k sebi pritegnejo skrito inteligenco. Zaradi tega bi rad razpravljal o treh temah: (1) o spraševanju, (2) o orodjih duhovnega življenja in (3) o zdravljenju.

Gojenje in uporaba notranje modrosti, do katere imamo dostop, sta v takšnih časih, v kakršnih živimo zdaj, izrednega pomena. Ko čutimo privlačnost in smo resnično vključeni v to, čemur bi lahko rekli duhovna pot, je to neizogibno rezultat vprašanj, ki so se pojavila v nas. Ta vprašanja so morda mirovala leta, morda celo čela življenja, vendar pa v vsakem življenju pride čas, ko začnemo čutiti, da so potrebni globlji odgovori, kar tudi pomeni, da se morajo v nas poroditi globlja vprašanja.

To je proces, v katerega smo zdaj vključeni. Dobro znana nam je ta ideja, da moramo 'živeti vprašanja'. Vendar pa vprašanja na ravni, o kateri govorimo, niso zgolj stvar informacij. Večina se nas zaveda citata Rainerja Marie Rilkeja, "živi vprašanja", vendar kontekst zanj predstavlja bolj obsežen odgovor, ki ga je dal v pismu drugemu mlademu pesniku. V perspektivo postavlja takšna vprašanja in raziskave, ki presegajo mentalno ali intelektualno vajo. Takole je dejal mlademu pesniku:

Bodi potrpežljiv do vsega, kar ni razrešeno v tvojem srcu, in poskusi imeti rad vprašanja sama po sebi, tako kot zaklenjene sobe in knjige, napisane v nadvse tujem jeziku. Zdaj ne išči odgovorov, ki ti ne morejo biti dani zato, ker jih ne bi mogel živeti, bistvo pa je v tem, da vse živimo. Živi vprašanja zdaj. Morda se boš nato postopoma, ne da bi to opazil, nekega oddaljenega dne v svojem življenju vživel v odgovor.

Zame je to čudovito, ker govori o naravi drugačnega vrstnega reda spraševanja – ne zgolj o prejemanju informacij, temveč o vključenosti v proces razkrivanja. Ko zastavljamo globoka vprašanja in živimo z njimi, se odgovori

neizogibno pojavijo, čeprav morda ne v času, ko smo to pričakovali, vendar pa je proces tisti, ki omogoča razkritje teh slojev bivanja.

Narava vprašanj, ki jih zastavljamo, bo odvisna od določene stopnje naše razvitosti. Verjetno poznamo besede sv. Pavla: “Ko sem bil otrok, sem govoril kot otrok, razumel sem kot otrok. Ko pa sem postal možki, sem odložil otroške stvari.” Ni govoril o očitnih stvareh: da se v določeni starosti ne igramo več v peskovnikih ali pa nimamo igračk. Obstajajo stopnje razkrivanja in glede na te stopnje zelo različno vidimo, govorimo in razumemo.

Zaradi tega postavljamo določena vprašanja in pogosto najprej zastavljamo velika vprašanja: “Zakaj sem na tem svetu?”, “Zakaj je vesolje takšno, kot je?” Itn. “Zakaj” vprašanja so zelo velika vprašanja, na katera res ni mogoče odgovoriti, vsaj ne tako, da bi jih bili sposobni razumeti.

Za vsakogar od nas, ki je imel otroke ali je bil ob otrocih določene starosti, obstaja stopnja, ko lahko njihovo spraševanje postane obremenjujoče. Obstaja trenutek, ko bo otrok vedno znova začel spraševati “Zakaj?”, ko se njegove misli in domišljija poskušajo spoprijeti s tem svetom, v katerem se je znašel. Kdor je že šel skozi to, ve, da res ni sposoben razvozlati preveč “Zakaj?” vprašanj. Vzemimo tradicionalno vprašanje: “Mami, očka, zakaj je nebo modro?” Glede na naše znanje fizike lahko imamo nekoliko drugačen odgovor, vendar pa začnemo takole: “No, ljubi/-ca, luč, ki jo vidiš in prihaja od sonca, je dejansko bela, vendar se razprši v spekter vseh različnih barv.”

Zveni dobro, a očitno nadaljnje vprašanje: “Zakaj pa je tako?”, preizkuša vašo fiziko in sposobnost odgovarjanja. Torej, če veste malo več, potem rečete: “Molekule in delci, ki so v ozračju, iz spektra vsrkajo različne barve in razpršijo preostanek svetlobe.” “Zakaj?” Če bi to res preučevali, bi se lahko vrnili na nekaj takega kot: “No, to je rezultat učinka razprševanja, ki ga je odkril lord Rayleigh.” Še eno “Zakaj?” vprašanje privede mnogo ljudi k odgovoru: “Poglej, ne vem! Bog je naredil tako. Bi rad vedel? Vprašaj ga!”, ali h kakšnemu podobnemu jeznemu odgovoru.

“Zakaj?” je vprašanje višjega reda, ker širi našo pozornost, vendar pa nanj na koncu ni mogoče zadovoljivo odgovoriti tako, kot bi običajno mislili, da bi morali. Všeč mi je odgovor, ki ga je dal veliki znanstvenik in član Teo-

zofskega društva (TD), Rupert Sheldrake, ko ga je nekdo vprašal: “Zakaj so stvari takšne, kot so?” Njegov odgovor, ki se morda sliši premeteno, a je resničen, je bil: “Stvari so takšne, kot so, ker so bile takšne, kot so bile.” Eno izhaja iz drugega. Mogoče odgovor ni zadovoljiv, je pa pravilen in tudi poln upanja, ker govori o naravi naše vloge v tem svetu. Stvari so takšne, kot so, vendar pa vsak premik v tem položaju nujno vodi do nove in drugačne možnosti.

“Zakaj?” je lepo vprašanje, vendar je tudi takšno, ki ni uporabno – ne moremo ga prevesti v vedenja ali prakse, ki lahko vplivajo na našo zavest. Naslednji vrstni red vprašanj pa je – “Kdo?”, “Kaj?”, “Kdaj?”, “Kje?”, “Kako?” vprašanja – začeni s “Kdo sem?” Če ne bi imeli občutka za identiteto, bi zelo težko delovali v tem svetu, vendar pa, ali so tiste identitete, ki smo nam dodeljene in jih sprejemamo, pravilne? Ali je resnično to, kdo smo? Določena mera preučevanja tega ima vpliv na nas in nas začne globlje usmerjati v druge ravni spraševanja.

“Kdo sem?”, “Kakšna je narava mojega trenutnega stanja?”, “Kako to, da čutim omejitve?”, “Kako to, da čutim strah?”, “Kakšna je narava strahov, ki jih čutim?” – ta vprašanja, namenjena našemu preučevanju, nas vodijo k dejanjem, praksam, ki jih lahko gojimo in uporabljamo. Končno so tu vprašanja, kot sta “Kako naj se lotim tega občutka omejenosti, občutka, da nekako nisem svoboden, da sem omejen, da v meni obstajajo skrite stvari, ki se še morajo izraziti?”, “Kako se spopadamo s tem?” To so različne ravni vprašanj, ki nujno postanejo del našega procesa.

Vsakdo, ki gre po tej raziskovalni poti do katere koli globine, odkrije, da se odgovori ne najdejo na površju. To človeka na koncu potisne na področje, o katerem se govori kot o Brezčasni Modrosti, teozofiji, Božanski Modrosti, celo o Starodavni Modrosti, čeprav slednja ni sinonim za Brezčasno Modrost.

Starodavna modrost se je pojavila v času in kraju, ima določeno obliko, se sklicuje na določeno kulturo, je bila izražena in je vidik brezčasnega korena, ki se pojavlja v vsaki civilizaciji ali kulturi. Prav v Brezčasni Modrosti najdemo možnost za odgovore. Ko začnemo preučevati te modrostne nauke, najdemo določene globoke ideje. To se začne kot ideja, kot koncept, ki nam govori, kajti na nek način se nam zdi, da se dotika stvari, ki jih v sebi

prepoznamo kot resnične. Morda še nikoli niso bile izgovorjene, vendar so močne ideje tiste, ki nato lahko postanejo izkušnje, utelešene v tem, kar imenujemo Brezčasna Modrost.

Obstajajo nekatera temeljna načela, med katerimi je najpomembnejša ideja o Enosti ali Enotnosti, da možnost ločitve obstaja zgolj v naši domišljiji. To je torej ideja, s katero eksperimentiramo. Obstaja ideja, da smo večdimenzionalna bitja. To je enostavno izjaviti, vendar ko dvomimo in globlje raziskujemo različne dimenzije svojega bitja, to vpliva na nas.

V tej tradiciji Brezčasne Modrosti obstaja ideja, da ni praznega prostora in da je veselje inteligentno v vseh svojih delih. Torej ni prostora, nobenega bitja, nobene stvari, ki bi bila izven te univerzalne zavesti. Vse to je izraženo v Brezčasni Modrosti. To je še ena ideja, ki jo raziskujemo in nas vodi v številne globoke in življenjsko pomembne usmeritve.

Obstaja misel, da je vsak od nas odgovoren za svoj razvoj, za vpliv na ta svet, v katerem živimo, ter za ljudi in bitja, med katerimi se gibljemo. Čudovita majhna knjiga *Povest o belem lotosu* vsebuje naslednji citat: “Vsak človek je svoj absolutni zakonodajalec, razdeljevalec slave ali teme samemu sebi; odredbodajalec svojega življenja, sam svoja nagrada in kazen.” Tako je ideja, da smo odgovorni za svoj razvoj, za svoje delovanje in razmišljanje, osrednjega pomena za tradicijo Brezčasne Modrosti. Spodbujeni smo, da razmislimo o njej in jo preizkusimo ter najdemo svojo povezavo s temi resnicami Brezčasne Modrosti.

Večina od nas bi se rada počutila udobno. Ne želimo si veliko sprememb, zlasti notranjih, kajti te so lahko zelo zaskrbljujoče in neprijetne. Vendar je eno od dejstev katere koli pristne duhovne poti, da proces nujno izzove krize. Odstranjevanje ljubeče vzgojenih ločevalnih identitet ni prijetna izkušnja.

Ko vprašamo “Kdo sem?”, obstajajo nekatere stvari, na katere vedno pokažemo – na spol, narodnost, raso, vero itn. To so ideje, ki jih vpijemo v mladosti, sprejmemo v poznejšem življenju in jih razgllašamo kot svojo identiteto, ko se stvari premikajo naprej. Sčasoma ugotovimo, da so močno omejujoče, ker so v vsakem primeru zgolj do neke mere resnične in v vsakem primeru ločene od drugih. Kljub temu pa upoštevamo te identitete kot edini resnični jaz in izziv za “Kdo sem?”, ki je brez teh umetnih označb več, kot večina

izbere, da jih bo obravnavala. Če bomo natančni pri iskanju te duhovne poti, potem to, kar počnemo takoj, ko jo sprejmemo, zajema proces, v katerem smo sami snovalci krize v svojih notranjih življenjih.

Ne glede na to, ali smo vključeni v duhovno pot ali ne, se krizam ne moremo izogniti preprosto na podlagi dejstva rojstva. Rodimo se, rastemo in vsak ve, da imamo med odraščanjem razne duševne in čustvene krize, ki so s tem povezane. S staranjem prevzemamo položaje, službe, družine in vse ravni odgovornosti. Če imamo srečo, da se postaramo, z napredovanjem stvari ugotovimo, da se tako ali drugače dogajajo razne vrste izgub. Postopno izgubimo: barvo las, lase in zobe, raven vitalnosti, prijatelje in ljubljene ljudi.

To je postopek odstranjevanja oziroma zmanjševanja stvari na najnujnejše. Na neki točki se zavemo, da je razen telesa, čutov, služb, prijateljev, družin in bližnjih, zavest najnujnejša. Ko vse drugo izgine, edino ta ostane. Po naravi smo enaki univerzalni zavesti, iz katere smo izšli. V resnično pravem pomenu smo koncentracija, centralizacija univerzalne zavesti, ki je v nas in okoli nas. Tako smo bodisi zavestno ali nezavedno potisnjeni k razkritju spečih moči, ki so skrite v nas.

H. P. Blavatsky (H. P. B.) je govorila o duhovni naravi, ki je neločljivo povezana s tem, kdo smo, vendar pa je nenehno skrita za osebnostjo – telo, čustva in miselnost so nenehno aktivni in ustvarjajo meglo, ki blokira naše izkušnje z našo duhovno naravo. Vsake toliko časa imamo trenutke kratkega jasnega uvida, vendar ti priložnostni trenutki jasnosti pridejo in nato zbledijo. Z besedami H. P. B. se moramo zato, da bi imeli resnično izkušnjo duhovne narave, naučiti “ohromiti osebnost”. Osebnost je treba utišati tako, da nič več ne preprečuje izražanja globlje narave.

Ko gremo v ta celoten postopek postavljanja vprašanj, živih vprašanj, poglobljanja, obstajajo nekatera orodja, h katerim se vračamo, in to je druga stvar, o kateri bi rad govoril. Kot orodja za duhovno življenje bi si lahko predstavljali meditacijo, molitev, mantro, post, študij, umik, izolacijo.

Trenutno se nahajamo v nenavadnem in posebnem trenutku. V današnjem svetu, ki nas obkroža, mnogi nanj gledajo kot na krizni čas in nelagodje, kot na prelomni čas. Kot v vseh intenzivnih in spreminjajočih se časih začnemo postavljati globlja vprašanja. Ena od stvari, o kateri se sprašuje marsikdo,

zlasti pa tisti, ki ima za sabo nekaj duhovne prakse, je naslednja: “Kaj je tisto, kar lahko storim glede na razsežnost situacije, za katero se zdi, da se odvija v svetu? Kako lahko v tem dogajanju sodelujem na način, ki bo najbolj učinkovit?”

Nekaj novega je prišlo na svet, virus, ki ga v človeški skupnosti še nikoli nismo videli. Zaradi tega se pojavljajo najrazličnejše družbene motnje. Pojavili so se ekonomski problemi. Iznemena so se pojavila celo družbena vprašanja, ki niso povezana s tem virusom in so zaživila na planetu kot celoti.

Brezčasna Modrost je bila navzoča že v pandemijah pred to pandemijo. Tukaj je bila med vojnami, družbenimi in podnebnimi spremembami – vedno je bila na voljo in navzoča. Danes imamo potrebo, da se jo naučimo izraziti. Za to ne obstaja formula. Čeprav za razsvetljenje ali takojšnje reševanje težav na svetu ni formule, pa lahko naredimo zelo posebne stvari.

Poznam ljudi, ki imajo že vrsto let globoko duhovno prakso in se v tem trenutku počutijo preobremenjeni ter žalujejo za svetom in načinom življenja, ki se zdi izgubljen. Izolacija, ki so si jo mnogi želeli, da bi se bolj poglobili v svojo prakso in notranje življenje, je postala resno breme. Kaj torej počnemo, kakšni so naslednji koraki? Zaradi nas bi rad spregovoril o štirih področjih. To so stvari, ki niso omejene na ta krizni trenutek, temveč so za naše sodelovanje s svetom uporabne vsak trenutek.

Eden od brezčasnih nasvetov je, da se moramo naučiti, kako eksperimentirati z umirjenostjo, z utišanjem. Pogosto govorimo o praksi meditacije, vendar je za ta določeni trenutek še posebej dragoceno, da bi se naučili redno izkušati in širiti to, kar bi lahko imenovali obdobja umiritve.

V zadnjih letih so bile lastnosti in učinki izvajanja meditacije precej intenzivno znanstveno raziskani, in sicer v tolikšni meri, da so z znanstvenega vidika koristi meditacijske prakse neizpodbitne: krepitev imunskega sistema, zmanjšanje stresa, zelo pozitivne dejanske spremembe in modifikacije možganske strukture. Izdelan je cel seznam koristnih učinkov, ki jih je mogoče uresničiti zgolj s to prakso umirjanja uma.

Dejanska meditacija je nekaj globljega, drugačnega od same prakse, vendar pa nas poskus, da postanemo spokojni, uvede v poglobljanje ravni našega

bitja. Iz spokojnosti pravzaprav nastane možnost za resničen mir, kjer vse drugo odpade, razen tistega, na kar smo osredotočeni v trenutku vadbe.

Potem obstaja tudi možnost prave tišine, kjer izgine vse, kar je povezano z umom, s samim seboj in ko dejansko doživljamo pristno meditacijo, ki presega biološke učinke meditacijske prakse. To je veliko globlja raven uresničitve in globlja raven moči, ki lahko nato teče skozi nas in v svet. To je nekaj, kar ima stalno vrednost v katerem koli času – v časih, ki se spreminjajo, kriznih časih ter v časih miru in zadovoljstva. Redno eksperimentiranje s spokojnostjo je torej zelo pomembno.

Govorili smo o načinu, kako s to celotno prakso ustvarjamo krize v svojih življenjih, zato moramo biti sposobni razviti načine, kako se prizemljiti in povezati tako, da nismo preobremenjeni. Veliki duhovni svetnik Nagarjuna je izjavil, da “kakšno korist sploh imajo vse druge discipline brez discipline obvarovanja uma?” Če se torej ne moremo prizemljiti tako, da nas obremenitve običajnega življenja in notranjega življenja ne prevzamejo, potem je vse ostalo, kar počnemo, ničvredno.

H. P. B. so nekoč vprašali: “Kaj je najbolj pomembno za preučevanje teozofije ali poglobljanje duhovnega življenja?” Odzvala se je na zelo zanimiv način, kajti dejala je, da so potrebni trije čuti: (1) zdrava pamet, (2) smisel za humor in (3) še več zdrave pameti. Toliko teh odgovorov se lahko zdi luštnih ali domiselnih, vendar pa včasih zelo primanjkuje zdrave pameti, ki je izredno podcenjena lastnost.

To je odraz veliko globlje sposobnosti intuicije ali buddhija, ki zaznava odnose in naravo, v kateri vse stvari sodelujejo. Zdrava pamet je tista lastnost, ki se uporablja v običajnih človeških odnosih. Ko pomislimo na ljudi, ki sprejemajo duhovno pot, je ogromno možnosti za neravnovesje. Torej se moramo znati prizemljiti, kar storimo z gojenjem in uporabo zdrave pameti.

V skupnosti duhovnih izvajalcev ni redko, da je smisel za humor podcenjen. “Ne morejo biti resni”, je pogosta reakcija. Imel sem veliko srečo, da sem bil tako za kratek kot tudi daljši čas povezan z nekaterimi globoko duhovnimi ljudmi, vendar v vsakem primeru ugotavljam, da imajo tisti, ki so najgloblji med njimi, vedno najbolj razvit smisel za humor. Tudi med najglobljimi duhovnimi nauki ima Dalajlama vedno povedati kaj smešnega.

Sariputra, eden od največjih učencev Bude, je dejal, da je “samsara farsa”. Samsara, ponavljajoči se krog prehajanja od nevednosti do rojstva in trpljenja, do smrti in ponovnega rojstva, je tako poln protislovij, da ima človek, ki ga vidi, absurden humor. Izjemno koristno je, da vidimo in smo se sposobni smejeti neskladju med tem, kar smo sprejeli kot resnično, in tistim, kar je resnično.

Rad bi spregovoril še o tretji stvari. V vsakem od nas namreč obstaja sposobnost zdravljenja, ne samo zdravljenja samega sebe in ne zgolj osredotočanja na zdravljenje drugih, temveč zdravljenja v smislu celovitosti, da bi bili celi. Ko smo vključeni v proces zdravljenja, smo vključeni v obnovo celovitosti. Kar ljudje pri zdravljenju najbolj pogosto iščejo, je obnova tistega, o čemer menijo, da je normalno: “Zgolj to, kar je bilo zame normalno, želim nazaj, kajti na to je vplivalo neko stanje – zdravstveno, psihološko, finančno in socialno stanje.”

Krishnamurti je nekoč dejal: “Dobra prilagojenost globoko bolni družbi ni znak zdravja.” Biti normalen v smislu zgrešenega pogleda na realnost ni znak zdravja. Odkrijemo, da vsak, ki resnično sodeluje z duhovno potjo ali jo sprejme, postane zdravilec. Kamor koli gre taka oseba, njena prisotnost obnovi občutek celovitosti, zaščite, varnosti in povzroči osvoboditev od bolezni. To se okrepi, ko v naši praksi postane zelo pomembna stvar.

Zelo dobro se spominjam Dore Kunz, pretekle predsednice Teozofskega društva v Ameriki. Z Dolores Krieger sta bili zadolženi za to, da metodo zdravljenja s terapevtskim dotikom poneseja v svet in o njej skozi šole za zdravstveno nego poučita na tisoče medicinskih sester. Postopek, ki ga je opisala, je bil na voljo vsem, začne pa se s tem, kar je opisala kot “centriranje”, ki se povleče v notranjost v neko središče miru. Začne se z rednim vpeljevanjem v ozračje miru.

Potem pride namen za ozdravitev. To je malce zapleteno, saj ljudje pogosto mislijo, da v tem procesu zdravljenja obstaja nekakšen osebni element – da se bom “jaz” pozdravil. Zamisel je v tem, da se nameravamo predati energijam, ki so vedno navzoče okoli nas, da bodo lahko tekle na način, ki obnavlja celovitost. S potekom časa in z vadbo se naučimo usmerjati energije, vendar se v nobenem trenutku ne zdravimo. Preprosto postanemo dostopni

zdravilnim energijam na vedno bolj poglobljenih ravneh. Za prejemnika, a tudi za nas, je vedno koristno, ker se seznanimo s pretokom teh vedno prisotnih energij in se naučimo iz postopka odstraniti svojo osebnost.

Najbolj temeljno načelo Brezčasne Modrosti in glavni poudarek vsake resnične prakse je poglobljanje našega razumevanja in izkušnje Enotnosti. Ne glede na to, ali ga imenujemo Enotnost, Enost, soodvisnost ali medsebojna povezanost, pomeni vedno večjo sposobnost za izkušanje stanja neločenosti drug od drugega ali v resnici od česar koli.

To je nekaj, kar se začne kot misel. Ko se poglobimo vanjo, še posebej v času naše umiritve, se bodo dogodili primeri, ko bomo ugotovili, da se naše že dolgo sprejete ločevalne meje raztapljajo, četudi zgolj za trenutek.

Prvi nasvet, ki ga je proti koncu življenja H. P. B. dala svoji Notranji skupini in je bil del poučevanja o meditaciji, je bil: "Najprej si predstavljajte enotnost s širjenjem v Prostoru." Ta tehnični nasvet poskuša ustvariti neko predstavo o enotnosti z izkušnjo v predstavljanju neskončne širitve v neomejeni prostor. Enotnost je osnova vseh moči, povezanosti, moči in razumevanja. Najbolj pomembno je poglobiti ideal Združenosti, povezanosti.

To so nemirni časi, v katerih so na preizkušnji dolgotrajne strukture in prepričanja; kjer se prošnje preobražajo v zahteve iz naravnega in družbenega sveta. Čeprav to običajno ne vidimo tako, so to časi, ko bi morali biti hvaležni, da smo živi. Vsa obkrožujoča negotovost, strah in pretresi silijo človeško družino, da pogleda globlje. To je čas izjemnega ustvarjalnega potenciala, ko moramo na svet prinesiti nekaj novega – novega v smislu brezčasnega, a še neizpolnjenega načina povezovanja med nami in našim skupnim okoljem.

Za tiste med nami, ki se dejavno globlje povezujemo s skupnim vrelcem moči in ljubezni, obstaja delo, ki ga moramo opraviti – delo za predstavitev nove možnosti, da bi bili popolnoma navzoči v umirjenosti, ki omogoča zdravilno modrost in življenje, ki se bo razkrilo v svetu. Ni nam treba poznati odgovorov ali se pretvarjati, da jih vemo.

Zaupajmo in zaživimo vprašanja.

(*The Theosophist*, september 2020; prevod I. P.)

GANDHI, ČLOVEK ZA VSE ČASE

Izbor iz prispevkov za konferenco, posvečeno Mahatmi Gandhiju

V Ljubljani, 1. septembra 2020

Iz nagovora veleposlanice Republike Indije v Sloveniji

Konferenco je odprla Njena Ekscelenca, ga. Namrata S. Kumar, izredna in pooblaščenca veleposlanica Republike Indije v Sloveniji, ki je v svojem nagovoru izrazila veselje, da je Veleposlaništvo Indije soorganizator tega izjemno pomembnega dogodka, ki se prireja kot zaključek dvoletnih praznovanj 150. obletnice rojstva Mahatme Gandhija. Z namenom, da se pokloni Mahatmi Gandhiju in njegovemu doprinosu svetu in človeštvu, je namreč indijska vlada leta 2018 sprejela odločitev, da bodo omenjeno obletnico obeleževali dve leti, kot se spodobi.

Iz srca se je zahvalila preostalim organizatorjem te konference, ki so bili: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Srednjeevropski raziskovalni inštitut Søren Kierkegaard v Ljubljani, Kulturno umetniško društvo Apokalipsa v Ljubljani in Inštitut za študije menišтва in kontemplativne znanosti v Ljubljani.

Izpostavila je, da je bila tema konference “Sledi Mahatme, človek za vse čase” skrbno izbrana. Gandhi in njegova učenja so in bodo še naprej pomembna v vseh časih. Gandhi se je ukvarjal tako s posameznikom kot z narodom, in sicer upoštevajoč tri pomembne eksistencialne vidike: svobodo, samozadostnost in dostojanstveno življenje. Naj gre za posameznika ali narod, oba lahko dostojanstveno preživita zgolj, če sta svobodna in se lahko zanašata sama nase. Pojem samozadostnosti ne napeljuje na življenje v izolaciji. V tem času globalizacije smo vsi med seboj povezani in soodvisni. Delovati moramo tako znotraj težav kot v sodelovanju z drugimi državami, da najdemo rešitve, ki zadevajo vse nas na lokalni, državni in globalni ravni.

V nadaljevanju je naštel naslednje najvidnejše dogodke, ki jih je v dvoletnem obdobju indijsko veleposlaništvo v sodelovanju z lokalnimi partnerji priredilo v Sloveniji:

- Ministrstvo za pošto indijske vlade je v sodelovanju z Mestno občino Slovenj Gradec na rojstni dan Mahatme Gandhija, 2. 10. 2018 in 2019, izdalo poštno znamko;
- Pošta Slovenije je v poslopju glavne pošte v Ljubljani izdala spominsko poštno znamko z motivom Mahatme Gandhija;
- LED-projeksija s sporočili Mahatme Gandhija;
- Gandhijeva najljubša nabožna pesem *Vaishnav jan to* je bila posneta v izvedbi dveh slovenskih izvajalcev in vključena v svetovni venček pesmi;
- leta 2019 je veleposlaništvo sodelovalo v otroškem kolesarskem maratonu Vzajemna;
- prireditev sajenja dreves v Šmartinskem parku v Ljubljani, v sodelovanju z Indijsko-slovenskim društvom prijateljstva.

Dejala je tudi, da je v kratkem času, odkar je v Sloveniji, med slovenskim prebivalstvom zaznala ljubezen in veliko spoštovanje do Gandhija in njegove filozofije, kar je ganljivo. Dejstvo, da je Gandhi pridobil vidno mesto v Slovenj Gradcu, ki so ga Združeni narodi razglasili za mesto Glasnik miru, in prevod njegove avtobiografije v slovenščino pričata o tem.

Mohandas Karamchand Gandhi
(02. 10. 1869 – 30. 01. 1948)

Gandhijeva religiozna etika

... *Satjagraha* se začne kot razprava z nasprotnikom, z namenom priti do pravične rešitve ob zavedanju, da nobena od strani nima monopola nad resnico oziroma nima popolnoma prav. Cilj je torej doseči razumen kompromis, ki bo zadovoljiv za obe strani. Šele, ko postopki razpravljanja, prepričevanja in kompromisov vsi po vrsti zatajijo, lahko preidemo na tehnike neposrednih ukrepov v *satjagrahi*. Ti ukrepi vključujejo nesodelovanje (stavke, bojkoti, postenje), civilno nepokorščino (neplačevanje davkov, neupoštevanje določenih zakonov in odredb), širjenje glasu o spremembah s pomočjo demonstracij, shodov, stavkovnih straž in ostalih oblik mirnega protestiranja ter konstruktivne programe (nižje cene stanovanj, izobrazba, zdravstvene ustanove, združno bančništvo za revne). Velik del takšnega nenasilnega odpora je *tapas* – biti pripravljen trpeti za svoje cilje.

... Ideja *satjagrahe* vključuje tudi vprašanje o sredstvih in cilju, ki za Gandhija predstavljajo dve plati iste medalje. Gandhi strogo nasprotuje splošno sprejeti politični ideji, da cilj opravičuje sredstva. Še več: menil je, da nemoralna sredstva omadežujejo in popačijo potencialno dobre cilje, tako da je prav toliko ali pa celo bolj poudarjal sredstva, ki jih je opisal kot cilj v procesu doseganja. "Sredstva lahko primerjamo s semenom, cilj pa z drevesom; med sredstvi in ciljem je enako nedotakljiva vez kot med semenom in drevesom."

Silovit in aktivističen značaj *satjagrahe* logično napeljuje na idejo nenasilja. Gandhi se nedvomno sklicuje na džainistično načelo *ahimsa*, ki prepoveduje namerno povzročanje hudega kateremu koli živemu bitju, a ga pelje še dlje od preproste negativne formulacije, tako da pri njem to načelo pomeni največjo ljubezen in dobrodelnost. "Če sledim *ahimsi*, moram svojega sovražnika ali tujca ljubiti kot lastnega očeta ali sina, ki greši. Ta *ahimsa* nujno vključuje resnico in neustrašnost."

Ahimsa je torej uporaba moralne sile z namenom prepričevanja nasprotnika. Od nasilja se razlikuje po nenehni pripravljenosti na dialog in pogajanje z drugim ter, v kolikor se sklada s pravičnostjo, na končni kompromis. Če pomislimo na to, da je naše razumevanje resnice v najboljšem primeru zgolj delno, je nujno, da na resnico pogledamo tudi s stališča drugega in jo spoštujemo ter da poskušamo priti do višje oziroma dialektične sprave med nasprotujočima si ciljema. Tako dosežen dogovor ima ravno nasprotni učinek

od nasilja, ki vključuje poraženje ali zasmehovanje nasprotnika, kar neizogibno sproži cikel zamer, škodoželjnosti in nadaljnjega nasilja.

Seveda pa Gandhi ni bil tako naiven, da bi mislil, da je enostavno priti do takšnega moralnega prepričevanja. Dobro se je zavedal dejstva, da ljudje niso pripravljeni kar opustiti oblasti nad drugimi brez kakršnegakoli pritiska. Uporabiti moramo vsa zgoraj omenjena sredstva *satjagrahe*, da nasprotnika na moralen način prisilimo v razpravljanje. Res je, da tu uporabljamo prisilo, a to je prisila, pri kateri še vedno spoštujemo moralno neodvisnost in dostojanstvo drugega, med drugim tudi s tem, da smo pripravljeni sami sebi povzročiti trpljenje.

Ta taktika predpostavlja, da je nasprotnik vsaj delno odprt za takšen moralni apel. To lastnost je bil Gandhi pripravljen priznati večini ljudi, a se je hkrati zavedal, da obstajajo blazneži, tirani, posiljevalci in agresivneži, ki ne spadajo v to kategorijo ljudi. V takšnih ekstremnih primerih je bil Gandhi pripravljen uporabiti fizično silo v samoobrambi. Primer tega se je zgodil leta 1948, ko je Gandhi odobril izgon pakistanske vojske iz Kašmirja s pomočjo oboroženih sil, saj je menil, da je šlo za invazijo. ...

(Odlomek iz prispevka z naslovom *Gandhijeva religiozna etika kot preizkusni kamen*, ki ga je na konferenci predstavil dr. Joseph Pradhu, Univerza v Kaliforniji, ZDA.)

Teozofsko društvo in Mahatma Gandhi

Teozofsko društvo je organizacija, ki je bila ustanovljena z namenom, da bi “zbirala in širila znanje o zakonih, ki vladajo vesolju” (J. Ransom, *Short History of the Theosophical Movement*, str. 76 – Bye-laws of the Theosophical Society, 1878 – TPH Adyar, India, 1938). Septembra 1875 ga je v New Yorku v ZDA ustanovila skupina vidnih predstavnikov svetovno razširjenega spirit(ual)ističnega gibanja. To gibanje se je začelo sredi devetnajstega stoletja. Pritegnilo je vse sloje človeške družbe in imelo izjemno pomemben vpliv na intelektualno ter versko življenje ljudi po vsem svetu. Ta vpliv je privedel do dejanskih družbenih sprememb, zato je bil spirit(ual)izem opisan kot demokratično gibanje, ki je bilo tesno povezano z vegetarijanstvom, z gibanji proti vivisekciji, cepljenju in proti suženjstvu, z gibanjem za pravice žensk in s podobnimi gibanji. Ker spirit(ual)isti niso imeli nekega jasnega nauka, je bil namen H. P.

Blavatsky in H. S. Olcott, glavnih ustanoviteljev Teozofskega društva, “vzpostaviti jasno filozofijo za spirit(ual)istično gibanje”. (J. D. Lavoie, *The Theosophical Society – The History of a Spiritualist Movement*, str. 14, BWP, Boca Raton, 2012).

Čeprav je bil začetek Teozofskega društva obetaven, pa so njegove javne dejavnosti kmalu ugasnile, vstopne pristojbine se več ni zaračunavalo in pravila društva so postala brezpredmetna. Usoda Društva je tako postala odvisna izključno od H. P. Blavatsky in H. S. Olcott, ki sta se zato posvetila predvsem literarnemu delu, dopisovanju z zainteresirano javnostjo prek spirit(ual)ističnih revij in dnevnih časopisov ter pripravi objave knjige *Odstrta Izida*, prvega večjega dela H. P. Blavatsky.

V delu *Odstrta Izida* je H. P. Blavatsky predstavila idejo o “Indiji: (kot) zibelki rase» in spregovorila o obstoju starodavne “tradicije modrosti” in “varuhih” tega znanja, Mahatmah, s katerimi je bila v stiku. Napisala je: “Nobeno ljudstvo na svetu še nikoli ni doseglo takšne veličine mišljenja v idealnih predstavah o božanstvu in njegovem potomcu, človeku, kot so ga dosegli sanskrtski metafiziki in teologi. ... Življenje več generacij bi komajda doščalo samo za branje del, ki nam jih je Indija pustila o zgodovini, etiki (moralni), poeziji, filozofiji, religiji, različnih znanostih in medicini. ... Vsi drugi veliki narodi sveta dolgujejo Indiji, ki je najmanj raziskana in manj znana dežela kot katera koli druga, svoje jezike, umetnost, zakonodajo in civilizacijo.” (M. Gomes, *Isis Unveiled – A New Abridgement for Today*, str. 125, Quest Books, Wheaton, ZDA, 1997)

Po objavi *Odstrte* sta H. P. Blavatsky in H. S. Olcott želela odpotovati v Indijo, saj sta bila prepričana, da bo Društvo tam našlo nov zagon, zato sta izkoristila vsako priložnost za vzpostavitev povezave z indijskimi ljudmi. Tako sta stopila v stik s hindujskim panditom in reformatorjem Swamijem Dayanando Sarasvatijem, vodjo gibanja Arya Samaj, ki je bilo posvečeno oživljanju čiste vedske tradicije. Skozi to povezavo sta ustvarila pogoje za odhod v Indijo in v Bombaju ustanovila prvo indijsko vejo Društva. Kmalu zatem, v začetku leta 1879, sta dejansko odpotovala v Indijo in H. P. B. je takrat zapisala: “Naše društvo je bilo ustanovljeno na podlagi neposrednega namiga indijskih in tibetanskih adeptov. S prihodom v to deželo zgolj upoštevamo njihove želje”. (J. Ransom, *Short History of the Theosophical Movement*, str. 123–125, TPH Adyar, India, 1938).

Marca 1879, mesec dni po prihodu v Indijo, je imel H. S. Olcott svoje prvo javno predavanje z naslovom "Teozofsko društvo in njegovi cilji", v katerem je dejal: "Očitno je ... da v našem Društvu obstaja prostor za Arye, Brahme, Prarthane in vse druge manjše Samaje (organizacije), ki predstavljajo napredni um Mlade Indije. Ker so razdeljene, so razmeroma nemočne, da bi lahko kaj dosti naredile, vendar pa bi združene predstavljale moč, ki bi jo bilo čutiti ... Če naj bi se Indija prenovila, morajo biti hindujci tisti, ki se bodo dvignili nad svoje kaste in vse druge reakcionarne vplive ter tako dajali dober zgled kot tudi dobre nasvete. ... Želimo prepričati najbolj učene med domačimi učenjaki ..., da bi prevedli v angleščino najbolj dragocena dela od svojih verskih in znanstvenih književnosti, da bi jim lahko pomagali pri njihovi promociji v zahodnih državah. Hkrati si po svojih najboljših močeh želimo pomagati pri širjenju nesektaškega izobraževanja za domača dekleta in poročene ženske, ki jih vidimo kot temeljni kamen narodove veličine, kot tudi pri uvajanju preprostih in poceni strojev, ki jih je mogoče upravljati z ročno delovno silo, s čemer bi povečali dohodek ter blaginjo te naše posvojene države. To deželo smo si izbrali za svoj dom in čutimo željo, da bi na kakršen koli možen način pomagali njej in njenim ljudem ... Tu kot omrtvičeni velikan obstaja mogočen narod in nikogar ni, ki bi prebudil njegove speče energije. Razkošna narava tukaj zagotavlja neizčrpne vire, ki bi jih povezava talenta in uporabnega znanja spremenila v čudovito nacionalno bogastvo. ... Zaman so prizadevanja državotvornosti za širjenje blagoslova izobraževanja in spodbujanja industrijskih obrti, če jim ne bodo stala ob strani domoljubna prizadevanja razsvetljene Mlade Indije. ... Velika in vpijoča potreba sodobne Indije je znanstvena šola, kakršne imamo v Ameriki in v vsakem velikem centru prebivalstva, in bi bila pridružena vsakemu kolidžu. To je šola za tehnologijo z ustreznimi aparaturami, kjer bi najbolj inteligentne fante učili o izboljšanih metodah glavnih rokodelskih spretnosti. ... Duša Aryavarte ostaja budna v spečem telesu in bo znova zasijala, njena blaginja pa se bo povrnila. Pomen njene prvotne filozofije bo znova razložen, tako da bosta njena religija in znanost znova učili željni svet. ... Indijska mladina se bo otrsela svoje omrtvičenosti in postala vredna svojih vidcev. Iz vsakega porušenega templja, iz vsakega kipa, ki napolnjuje v osrčje gora vrezan hodnik, iz vsakega skrivnega samostana, v katerem varuhi Svete znanosti ohranjajo živo baklo prvotne modrosti, prihaja šepetajoči glas, ki pravi: "Otroci, vaša mati ni mrtva, ampak zgolj spi!" (H. S. Olcott, *A Collection of Lectures on Theosophy and Archaic Traditions*, The Theosophical Society and its Aims,

Madras, 1883). To predavanje je bilo zelo uspešno in Framji Cowasji Hall v Bombaju je bil prenapolnjen. Predavanje je naredilo velik vtis, tisk pa je Olcottov govor podprl s široko publiciteto, ki je Društvu prinesla veliko priljubljenost in priliv novih indijskih članov, ta pa se je odrazil v odpiranju številnih novih vej Društva v naslednjih letih.

Alfred Percy Sinnett je bil človek, ki je veliko prispeval k temu začetnemu uspehu Teozofskega društva na indijskih tleh. Bil je urednik najvplivnejšega indijskega časopisa *Pioneer* in ponudil se je, da bo javnost obveščal o poslanstvu Društva. To je privedlo do tesnega prijateljstva s H. P. Blavatsky in H. S. Olcottom, ki se je razvilo zlasti poleti leta 1880, ko sta obiskala Simlo, osrčje močne anglo-indijske skupnosti, kjer sta ju gostila A. P. Sinnett in njegov tesni prijatelj A. O. Hume, upokojeni javni uslužbenec.

Po tem obisku je bila vzpostavljena korespondenca med Sinnettom in Humeom na eni strani in z Mojstrom K. H., enim od teozofskih adeptov, na drugi strani. Korespondenca s Sinnettom se je začela oktobra 1880 in je trajala približno štiri leta, ko je pridobil dovolj znanja in izdal dve knjigi z naslovoma *Okultni svet* in *Ezoterični budizem*, v katerih je predstavil filozofijo, ki je sledila starodavnim naukom.

Po drugi strani je A. O. Hume skozi to dopisovanje pridobil globlji vpogled v okoliščine indijske družbe in v nevarnosti, s katerimi se je spopadala, ter spoznal potrebo po določenem političnem delu, s katerim bi se moral spoprijeti. Na politiko je posledično poskušal vplivati na dva načina. Prvič, poskušal je prepričati britanske oblasti, naj preoblikujejo indijsko administracijo, da bi postala bolj odzivna na potrebe indijskih ljudi, in drugič, poskušal je promovirati vseindijsko organizacijo, ki bi odražala potrebe in težnje samih Indijcev (M. Bevir, *Teozofija in izvori Indijskega nacionalnega kongresa*, str. 16, Berkeley, 2003).

Teozofsko društvo je bilo več kot primerno okolje za to drugo področje političnega dela Humea, saj so praktično vsi Indijci, ki so se pridružili Društvu, izhajali iz zahodno izobražene elite in celotnega podkontinenta, vključno s parsiji, kristjani, sikhi, nekaterimi muslimani in seveda hindujci. In ko je Teozofsko društvo decembra 1881 začelo prirejati svoje letne konvencije, so ta srečanja članom ponudila priložnost za razpravo o preteklosti, sedanjosti

in prihodnosti Indije. (M. Bevir, *Teozofija in izvori Indijskega nacionalnega kongresa*, str. 16, Berkeley, 2003). Tako je Hume v začetku leta 1885 pomagal pri oblikovanju Bombay Presidency Association in to skupino nemudoma uporabil kot odskočno desko za gradnjo svoje ideje o indijskem nacionalnem združenju. Decembra 1885 se je Indian National Union (Indijska nacionalna zveza), ki je bila sklicana v Bombaju, takoj preimenovala v Indijski nacionalni kongres (M. Bevir, *Teozofija in izvori Indijskega nacionalnega kongresa*, str. 16, Berkeley, 2003), ki je z odločilnim vplivom na indijsko gibanje za neodvisnost postala največja in najvidnejša indijska javna organizacija.

Ko je bil ustanovljen Indijski nacionalni kongres, je bil Mohandas Karamchand Gandhi 16-letni fant, ki je obiskoval srednjo šolo in je bil v skladu z običaji že poročen. Leta 1887 je končal srednjo šolo in družinski prijatelj, brahmanski duhovnik, ga je kmalu spodbudil k razmišljanju o študiju prava v Londonu. Navdušen nad to možnostjo je moral obljubiti svoji mami in ženi, da se bo med študijem v Londonu vzdržal mesa, alkohola in žensk, saj je zgolj na ta način pridobil njuno soglasje. V avgustu leta 1888 je zapustil Indijo in postal študent na University College v Londonu.

Ko je brez znanja angleškega jezika in poznavanja življenjskega sloga prišel v London, si je prizadeval najti neko vegetarijansko restavracijo. Na srečo jo je kmalu našel, na njenih mizah pa pamflet z naslovom "A Plea for Vegetarianism" (Zagovor vegetarijanstva), ki ga je napisal Henry Salt. Ta ga je vodil do pridružitve londonskemu vegetarijanskemu društvu, kjer je spoznal številne vegetarijanske reformatorje, kot so bili avtor pamfleta, Anna Kingsford in Edward Maitland. Z njihovo pomočjo je spoznal tudi ugledne teozofe, kot so bili H. P. Blavatsky, H. S. Olcott, Annie Besant, Edwin Arnold ter Keightley Bertram in Archibald, ki sta preučevala *Bhagavad Gito* in jo tudi predstavila Gandhiju. To je knjiga, ki je odtlej postala njegov vsakdanji spremljevalec (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 296, 1940). Takrat je ideja o 'univerzalnem bratstvu' že postala osrednji cilj Teozofskega društva in njegov moto: 'Ni religije višje od Resnice'. Vendar pa je Gandhi prišel v stik tudi s krščansko tradicijo, pri čemer ga je še posebej ganil Govor na gori. Napisal je: "Moj mladi um je poskušal združiti učenja *Gite*, *Luči Azije* in *Pridige na gori*. In samoodpovedovanje je bila najvišja oblika religije, ki je najbolj odzvanjala v meni" (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 92, 1940). Londonsko

obdobje je tako predstavljalo tudi njegovo uvajanje v študij religij, ki bo dobil bolj topljiv in izpopolnjen izraz med njegovim bivanjem v Južni Afriki.

Po zaključenem študiju prava je Gandhi leta 1891 zapustil London in se vrnil v Indijo ter poskusil vzpostaviti odvetniško prakso v Bombaju. Pri tem ni uspel, zato se je vrnil v Rajkot, da bi se predal bolj skromnemu življenju. Kakor koli že, leta 1893 mu je muslimanski trgovec Dada Abdullah, ki je v Južni Afriki imel veliko ladjarsko podjetje, predlagal, naj postane odvetnik njegovega bratranca. Gandhi je sprejel ponudbo in z ladjo odpotoval v Južno Afriko, kjer je ostal naslednjih enaindvajset let. Tam je dokončno razvil svoje politične in verske poglede ter etiko.

Na začetku njegovega bivanja v Južni Afriki je bilo znova krščanstvo tisto, ki je 'v njem ohranjalo religiozni čut' (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 296, 1940), zlasti skozi dopisovanje z Edwardom Maitlandom in študij *The Perfect way or finding the Christ* (Popolna pot ali odkrivanje Kristusa), knjige o ezoteričnem krščanstvu, ki jo je Maitland napisal skupaj z Anno Kingsford. Še bolj je bil navdušen nad knjigo Leva Tolstoja z naslovom *The Kingdom of God Is Within You* (Kraljestvo Boga je v vas) in njeno predstavitev neodvisnega razmišljanja, globoke morale in resnicoljubnosti. (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 161, 1940). Vendar pa je tudi teozofski vpliv ostal močan, saj je bil vsak dan v tesnih stikih z južnoafriškimi teozofi in z njimi razpravljal o verskih zadevah, predvsem o ideji bratstva ter 'kritiziral člane, če se je zdelo, da njihovo ravnanje ... ne odseva njihovega ideala' (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 296, 1940). Nadaljeval pa je tudi s študijem hinduizma.

Raziskovanje religij je spodbudilo "samoizpraševanje in v meni spodbudilo navado, da v praksi poskušam uporabiti to, kar mi je bilo pri srcu ..." (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 186, 1940). Prišel je do zaključka, da: "... je teozofija v teoriji hinduizem, hinduizem pa praktična teozofija" (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 282, 1940). Želja po samouresničitvi ga je na tej podlagi privedla do tega, da je služenje skupnosti sprejel kot svojo lastno religijo. Čutil je, da je Boga mogoče uresničiti samo skozi služenje (M. K. Gandhi, *An Autobiography*

or *The Story of My Experiments with Truth*, str. 184, 1940). Prišel je do prepričanja, da razen Resnice ni drugega Boga in da je “iskanje te Resnice *summum bonum* življenja” (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 282, 1940), pri čemer je *Ahimsa* (nenasilje) osnova za iskanje te Resnice (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 553, 1940) in njeno vodilno pravilo: “Sovraži greh in ne grešnika!”

Gandhi je zapisal: “Če želi človek iz oči v oči videti univerzalni in vseobsegajoči Duh Resnice, mora biti sposoben ljubiti najslabše stvarjenje kot samega sebe. In človek, ki si prizadeva to doseči, si ne more privoščiti, da bi se izognil kateremu koli področju življenja. Moja predanost Resnici me je zato ponesla na polje politike in z vso ponižnostjo lahko rečem, da tisti, ki pravijo, kako religija nima nobene zveze s politikom, ne vedo, kaj religija pomeni” (M. K. Gandhi, *An Autobiography or The Story of My Experiments with Truth*, str. 554, 1940). Na ta način se je rodil njegov edinstveni način političnega boja, imenovan ‘Satyagraha’ (*sat* = resnica in *agraha* = trdnost) ali ‘predanost resnici’.

Med Gandhijevim bivanjem v Južni Afriki je Teozofsko društvo s svojo drugo predsednico Annie Besant najbolj močno vplivalo na indijsko družbeno in politično življenje. Besantova se je Teozofskemu društvu pridružila leta 1889 kot znana družbena in politična aktivistka in leta 1893 odpotovala v Indijo. Skupaj s H. S. Olcottom se je odpravila na predavateljsko turnejo po državi, na kateri je predstavljala indijsko filozofijo in izražala svojo osebno naklonjenost indijski duhovni dediščini ter s tem pridobila nadaljnjo podporo indijskih ljudi svojemu prizadevanju za prenovo države. Leta 1898 je v Benaresu (danes Varanasiju) ustanovila Central Hindu School in kolidž (O-srednjo hindujsko srednjo šolo), ki je pozneje postala jedro Hindu University (Hindujske univerze), nekaj let pozneje pa tudi Central Hindu School (O-srednjo hindujsko šolo) za dekleta. Obe šoli sta bili ustanovljeni po teozofskih načelih in mnogi ugledni indijski teozofi so postali del osebja, pri čemer je bil njihov cilj izobraziti novo vodstveno strukturo za Indijo.

Leta 1906 je Annie Besant objavila pamflet “England and India” (Anglija in Indija), v katerem je predlagala določene ideje o potrebnem odnosu Anglije do Indije in podrobno predstavila svoje poglede v okviru religije, izobra-

ževanja in političnih odnosov (A. Besant, *England and India*, TPH Adyar, 1906). Mahatma Gandhi in Annie Besant sta namreč enako videla religiozno prenovu, ki bi po njunem mnenju morala pripeljati do političnih učinkov in 'povezati svoje religiozno in socialno delo z bolj očitnim političnim delom' (M. Bevir, *History of Political Thought*, "In Opposition to the Raj: Annie Besant and the Dialectic of Empire," str. 19, 1998). Vendar pa se je njun pristop bistveno razlikoval, kar je mogoče opaziti v zvezi z Ezoterično sekcijo (šolo) Teozofskega društva.

To organizacijo v okviru Teozofskega društva je oblikovala že H. P. Blavatsky z namenom, da bi v njenem okviru zbrala več predanih članov za preučevanje *Tajnega nauka*. Po smrti H. P. B. je Annie Besant postala voditeljica te organizacije. Svoje poglede nanjo je leta 1906 predstavila v avgustovski številki revije *Theosophy in India*, pod naslovom "The blending of the temporal and spiritual functions," (Zlitje prehodnih in duhovnih funkcij), kjer je javnosti odkrito in jasno predstavila svoje ideje v zvezi s T. D. (Teozofskim društvom) in E. S. T. (Ezoterično sekcijo Teozofskega društva). Zapisala je: "V T. D. imamo nenavadno mešanico. Eksoterično (zunanje) društvo je povsem demokratično - pošteno je, da to v celoti priznamo. Na drugi strani pa imamo ezoterično telo, ki je po svoji zasnovi praktično avtokratsko ... Obstoj tajnega organa, ki vlada zunanjemu Društvu, je pravila T. D. spremenil v farso, saj je slednje prepuščeno na milost in nemilost notranjemu ... Največja moč bo vedno v rokah E. S. T. in ne v rokah vodstva Društva ... Vem, da je v mojih rokah precej neupravičene moči. To je tisto, zaradi česar nekateri pravijo, da E. S. T. ne bi smela obstajati ... Nevarnost moramo prepoznati in jo poskušati nevtralizirati". Nato nadaljuje, da bi se trenju med dvema vodstvoma lahko izognili z združitvijo obeh vodstev v eni osebi. (*The Theosophist*, "Some Reflections regarding the Theosophical Movement," October 1907, str. 83–84). To je tudi uresničila, ko je bila naslednje leto izvoljena za predsednico Teozofskega društva.

Glede E. S. T. je Gandhi v intervjuju sicer dejal naslednje: "Še vedno sem teozof, vendar nisem v soglasju z Gibanjem. Nisem naklonjen nobeni instituciji, ki neguje tajnost. Vsako tajno urjenje ali disciplina, kot se prakticira v Notranji šoli teozofije, žali moja demokratična prepričanja. Želim, da je vse odprto in prosto dostopno vsem. Vedno sem trdno zagovarjal odstranje-

vanje vseh ovir med ljudstvi in razredi” (Max Wardall, “A Visit to Ghandi”, *The Messenger*, 14.1, junij 1926, str. 1–3).

Annie Besant se je z indijsko politiko začela aktivno ukvarjati oktobra in novembra 1913, ko je v Madrasu (zdaj Chennaiju) izvedla niz osmih predavanj z naslovom ‘Wake Up, India: A Plea for Social Reform’ (Zbudi se, Indija: zagovarjanje socialne reforme), ki so se nanašala na izobraževanje, žensko delo, industrijo ter socialna in politična vprašanja. Leto pozneje je v *Herald of the Star* (3. pogl., št. 1, 1914, str. 38) objavila članek z naslovom ‘Social Reform in India’ (Socialna reforma v Indiji), v katerem je objavila: “Na sestanku članov ‘E. S.’, ki je v Adyarju potekal prejšnji mesec, je prišlo do odločitve, da se izvede napad na najhujše ovire, ki Indiji preprečujejo napredovanje po poti napredka, nekateri naši bratje pa so se junaško odločili žrtvovati v ta namen. Sprejeli so naslednje zaobljube: ‘V prepričanju, da se najboljši interesi Indije nahajajo v njenem dvigu v urejeno svobodo pod Britansko krono, v zavračanju vsakega običaja, ki preprečuje združitev vseh, ki prebivajo znotraj njenih meja in obnovi socialne prožnosti hinduizma ter bratskega čutenja, obljubljam, da bom: ... (7) Spodbujal združevanje med delavci na polju duhovnega, izobraževalnega, socialnega in političnega napredka, pod vodstvom Indijskega nacionalnega kongresa’. Klavzula 7 je seveda odvisna od pripravljenosti Indijskega nacionalnega kongresa, da prevzame vodstvo gibanja, ki povezuje versko, izobraževalno in socialno reformo s politično reformo. Če tega ne bo želel storiti, potem bo treba najti nekega človeka ali drugo organizacijo, ki bo prevzela vodilno vlogo”. Tako je pisala in prosila ugledne voditelje Indijskega nacionalnega kongresa, da bi prevzeli vodstvo v četverni kampanji za versko, izobraževalno, socialno in politično reformo. Vendar pa so jo voditelji zavrnili z obrazložitvijo, da mora biti Kongres izključno politična organizacija (M. Bevir, *History of Political Thought*, “In Opposition to the Raj: Annie Besant and the Dialectic of Empire,” str. 45, 1998). Zaradi tega je ustanovila All-India Home Rule League in dnevnik *New India*, ki je bil petnajst let močan instrument za spodbujanje Home Rule in preobrazbo indijskega novinarstva. Home Rule je bila prva politična stranka v Indiji, katere glavni cilj je bila sprememba režima. Junija 1917 je bila Annie Besant zaradi nje aretirana, kar je privedlo do splošnih protestov, ki jih je Gandhi odločilno podprl. Britanska vlada je bila prisiljena sprejeti pomembna popuščanja in napovedala, da bo indijska samouprava končni cilj

britanske vladavine. Septembra istega leta je bila Annie Besant osvobojena in za eno leto izvoljena za predsednico Indijskega nacionalnega kongresa.

Vendar pa je Annie Besant nasprotovala Gandhijevemu načrtu nesodelovanja in državljanske neposlušnosti, saj je zagovarjala ustavne metode za doseg politične reforme (M. A. Shewan, *Annie Besant*, Editors Saud Akhtar and R. K. Singh, 2017, str. 16) s pomočjo 'lojalnih izobraženih razredov' (M. A. Shewan, 2017, str. 50). Ker je Indijski nacionalni kongres podprl Gandhijevo politiko, je Annie Besant postala nepriljubljena in je izgubila položaj politične voditeljice (M. A. Shewan, 2017, str. 17). Kljub temu je do konca življenja nadaljevala s kampanjo za neodvisnost Indije (M. A. Shewan, 2017, str. 18). Ni dvoma, da so organizacijske in propagandne tehnike Annie Besant preobrazile indijsko nacionalistično politiko in da je sčasoma prevladala njena vizija neodvisne Indije znotraj Commonwealtha (Monica Leonards, "Annie Besant: The Brilliant Outsider", str. 57, *Journal of History*, Volume 2, 1991, San Francisco State University).

Gandhi je po drugi strani priznaval potrebo po navdihnjenem vodstvu v političnem in družbenem delovanju ter vlogi majhnih skupin kot pionirjev in usmerjevalcev poti, vendar pa je tudi ostro zavračal razlikovanje med izvoljenimi predstavniki in množicami (R. N. Iyer, *The moral and the Political Thought of Mahatma Gandhi*, 1973, str. 139). "V dobro urejenih organizacijah so voditelji izvoljeni zaradi praktičnega dela in ne zaradi izjemnih zaslug. Voditelj je zgolj prvi med enakimi. Nekdo je lahko postavljen na prvo mesto, vendar pa ni močnejši od najšibkejšega člana v verigi" (*Young India*, december 1921). Menil je, da množice nikakor niso tako neumne ali neinteligentne, kot si včasih predstavljamo (R. N. Iyer, 1973, str. 143). "Pogosto s svojo intuicijo dojamemo stvari, ki jih mi s svojim razumom ne uspemo videti. Medtem ko množice vedo, kaj hočejo, pa pogosto ne vedo, kako izraziti svoje želje in pogosto še manj, kako doseči, kar hočejo. Takrat pride na vrsto vodenje ..." (*Harijan*, marec 1939). Gandhi je koncept svobode utemeljil na sami naravi človeka kot avtonomnega moralnega dejavnika in hkrati trdil, da je preživetje družbe, nadaljevanje skupnosti, odvisno od dejanske svobode posameznika (R. N. Iyer, 1973, str. 351). "Edino individualna svoboda je tista, ki človeku omogoči, da se popolnoma prostovoljno preda služenju družbi. Če mu je ta svoboda odvzeta, postane avtomat in družba propade. Nobene družbe ni mogoče graditi na zanikanju svobode posameznika. To je v nasprotju

z naravo človeka (*Harijan*, junij 1942). Zaradi tega je nasprotoval obstoju avtokratske 'notranje šole' v Teozofskem društvu, zaradi katere se po njegovem mnenju "daje prevelik poudarek ... intelektualnemu študiju in razvoju okultnih moči, kar je povzročilo, da je Društvo izgubilo iz vida osrednjo idejo teozofije, to je bratstvo človeštva in moralno rast človeka" (*Harijan*, januar 1948).

Vendar pa je Gandhi tudi dejal: "Veliko dolgujem teozofom, med katerimi imam veliko prijateljev. Ne glede na to, kar kritiki govorijo proti gospe Blavatsky, polkovniku Olcottu ali dr. Besantovi, bo njihov prispevek človeštvu vedno visoko cenjen" (R. K. Prabhu, *This Was Bapu*, 1954, str. 13). Tako lahko upravičeno rečemo, da je zelo spoštoval prispevek članov Teozofskega društva k družbenemu in političnemu življenju Indije.

(Prispevek z naslovom *Vpliv Teozofskega društva na družbeno in politično življenje Indije ter na življenje in delo Mohandasa Karamchanda Gandhija*, ki ga je kot zaključni prispevek na konferenci predstavil Anton Rozman, član Teozofskega društva)

Gandhi je dejal ...

V realnosti ne obstaja nič drugega kot Resnica. Vse drugo je iluzija.

***

Nismo odgovorni zgolj za tisto, kar delamo, temveč tudi za *tisto, kar toleriramo*.

***

Resnica (*satja*) napotuje na ljubezen in trdnost (*agraha*) in je tako sinonim za silo. Indijsko gibanje sem zato poimenoval *satjagraha*, kar pomeni silo, ki je rojena iz resnice, ljubezni in nenasilja.

***

Človeštvo je eno, zato so pred moralnim zakonom vsi enaki. Pred Božjimi očmi so vsi ljudje enaki. Seveda obstajajo razlike v rasah in statusih, a višji status ima človek, večjo odgovornost nosi.

Čeprav je v naravi veliko odbojnosti, živi na način privlačnosti. Vzajemna ljubezen naravi omogoča trajnost. Človek namreč ne živi zaradi destrukcije. Ljubezen do samega sebe napeljuje k upoštevanju drugih. Narodi so povezani, ker med posamezniki obstaja vzajemno upoštevanje in nekega dne bomo morali razširiti zakon držav na univerzum, prav tako kot smo zakon družine razširili na narod kot večjo družino.

***

Dolžnosti (odgovornosti) do sebe, družine, države in sveta niso neodvisne druga od druge. Človek ne naredi nič dobrega za državo, če prizadene sebe ali svojo družino. Podobno človek ne more služiti državi, če dela zlo celoti sveta.

***

Cenim individualno svobodo, a ne smemo pozabiti, da je človek v svoji srži družbeno bitje. Pomembno je doseči stopnjo, na kateri prilagodimo svoj individualizem zahtevam družbenega napredka. Neomejeni individualizem je zakon zveri v džungli. Naučiti se moramo, kako odkriti smisel razmerja med individualno svobodo in družbenimi omejitvami. Volja po uklonitvi družbenim omejitvam zavoljo blagostanja celotne družbe obogati tako posameznika kot tudi družbo, katere pripadnik je.

***

Moj cilj ni, da sem usklajen s svojimi prejšnjimi trditvami, temveč da sem usklajen z Resnico, kot se mi kaže v določenem trenutku. Rezultat tega je, da vselej rastem, od resnice k resnici.

***

Žrtvovanje sebe je neskončno superiorno žrtvovanju drugih.

***

(Izbor Gandhijevih citatov, na katere so se v svojih prispevkih sklicevali nekateri od devetih predavateljev s konference.)

RESNICA MORA PRITI K VAM – NE MORETE JE ISKATI

Jiddu Krishnamurti

Vprašanje: A bi nam povedali, kaj je po vašem resnica, ki nas bo osvobodila? Kaj pomeni vaša izjava: “Resnica mora priti do vas; ne morete je iskati”?

Odgovor: Zagotovo, ali ne nastane Resnica z razumevanjem tega, kaj je varljivo, kaj je iluzija, kaj je nevednost? Ni vam je treba iskati, kajti misel je instrument, s katerim iščete. Če sem pohlepen, zavisten, pogojen in skušam iskati Resnico, bo moja resnica očitno rezultat pohlepa, zavisti, predsodkov – torej to ni Resnica. Vse, kar lahko naredim, je to, da vidim, kaj je varljivo in da se tega zavedam brez izbire. Ko se tako zavedam in sem torej osvobojen pohlepa, nastane Resnica. Če pa Resnico iščemo, bo rezultat očitno iluzija. Kako lahko iščete resnico? Resnica mora biti nekaj neznanega za um, ki je ujet v varljivem – in tudi mi smo, ker smo tako psihološko kot fiziološko pogojeni – in pogojen um, ki naredi, kar hoče, nikakor ne more izmeriti neizmerne.

To niso zgolj besede. Resnico o tem lahko vidite, če ste resnično pripravljeni pravilno poslušati. Kako lahko, ko sem pogojen z verovanjem, s strahom, z nacionalizmom, s predsodki in s pohlepom ter zavistjo na nešteto načinov – kako lahko vidim resnico? Če jo bom, bo to samoprojekcija. Kar išče jaz, je očitno njegova lastna stvaritev, zato je neresnična. In ko vidim resnico tega, resnico tega, kar sem pravkar dejal, je to že osvobajajoč proces – ali ne – zgolj to, da to vidim, da se zavedam, da pohlep ne more najti, da zavist ne more najti tistega, kar je res. Zgolj to, da pohlep opazujem, da ga vidim, da se ga tiho zavedam, ne bo prineslo samo osvoboditve od pohlepa, temveč tudi spoznanje o tem, kaj je res.

Tako bodo tisti, ki poskušajo iskati Resnico, očitno ujeti v iluzijo, zato mora Resnica priti do vas, ne morete je iskati, ne morete je loviti. Kajti navsezadnje, kaj je tisto, kar si vsi želimo? Želimo zadovoljstvo, želimo udobje, želimo notranjo varnost, mir – in to je tisto, kar iščemo. To imenujemo Resnica, nadenemo ji ime. Torej tisto, kar iščemo v različnih oblikah, na različnih ravneh, je zadovoljstvo in ne Resnica. Resnica lahko nastane šele, ko se

konča želja po zadovoljstvu, po varnosti – kar je izjemno naporno in ker je večina od nas lena in počasna, se pretvarjamo, da iščemo Resnico ter okoli nje oblikujemo društva in organizacije.

Vse, kar lahko naredimo, je to, da se zavedamo lastnih apetitov, želja in – ni pomembno, na kakšno raven jih morda postavite – da se vsega tega zavedamo in se osvobodimo, kar pomeni, da se osvobodimo sebe, “jaz-a”. Potem vam ni treba iskati Resnice; potem bo Resnica prišla k vam, ker je tam polje – um, ki je tih in neprizadet z lastnimi vznemirjenji. Takšen um je sposoben sprejeti. Mora se negativno zavedati, se pasivno zavedati, kar je spet zelo naporno, ker um želi nekaj biti; hoče rezultat, dosežek. In če mu ni uspelo v eni smeri, bo iskal uspeh v drugi smeri. Ta uspeh imenuje iskanje Resnice, medtem ko je Resnica neznano. Treba jo je odkrivati od trenutka do trenutka, ne v neki abstrakciji, ne v nekem osamljenem delovanju, temveč v vsakem trenutku našega vsakdanjega bivanja. Videti varljivo kot varljivo je začetek resnice – varljivo v našem govoru, v naših odnosih, videti varljive majhne apetite, majhne nečimrnosti, krutosti, ki si jih privoščimo. Videti resnico o varljivosti vsega tega je začetek zaznavanja tega, kar je resnično.

A kot vidite, se večina od nas noče zavedati. To je neprijetno. Raje pobegnemo v neko iluzijo, v neko prepričanje, v katerem lahko najdemo osamitev in tolažbo – to je veliko lažje in v tej osamitvi rečemo, da iščemo Resnico. Resnice ni mogoče najti v osamitvi. Če smo psihično varni, ni mogoče, da bi Resnica nastala zaradi velike negotovosti. Če smo resnično resni in iskreno zainteresirani, potem lahko Resnici omogočimo, da nastane z razumevanjem našega odnosa do stvari, ljudi, idej in to je vse, kar lahko storimo. Potem razumevanje prinaša svobodo in zgolj v tej svobodi lahko obstaja Resnično.

(*The Theosophist*, maj 2020; izvleček iz *Zbranih del Jidduja Krishnamurtija*, V. knjiga, London, 16. oktober 1949; prevod I. P.)

***

Zakaj oko v sanjah vidi stvar bolj jasno kot domišljija, ko je budna?

Leonardo da Vinci

ISKRICE BREZČASNE MODROSTI

V senci templja sva s prijateljem videla slepca, ki je sedel sam. In moj prijatelj je dejal:

“Glej, najpametnejši človek naše dežele.”

Nato sem zapustil prijatelja, pristopil k slepcu in ga pozdravil. Spregovorila sva.

Čez nekaj časa sem ga vprašal: “Oprostite mojemu vprašanju, a od kdaj ste slepi?”

“Od svojega rojstva,” je odgovoril.

Nato sem vprašal: “In kakšni poti modrosti sledite?”

Odvrnil je: “Jaz sem astronom.”

Nato je položil roko na prsi in dejal:
“Gledam vsa ta sonca in lune in zvezde.”

Kahlil Gibran, *Astronom*

NOTRANJE BISTVO ANNIE BESANT

Tim Boyd

Od rojstva Annie Besant je danes minilo že 171 let (op. prev. – le ta 2018) in pomembno je, da se človekov spomin nadaljuje tako, kot se spomin od Besantove. Večina nas poskuša živeti dobro življenje, lepo ravnati drug z drugim in vplivati na ta svet tako kot lahko. Ko pa se naši otroci in vnuki s svojim življenjem premikajo naprej, se večini od nas zgodi, da naše ime izgine. Dela, ki smo jih opravili v svojem času na tej Zemlji, so kljub takratnemu vplivu večinoma pozabljena. Za velike ljudi pa je značilno, da je njihovo življenje na različne načine pomembno še mnogo dlje od takrat, ko so še živeli med nami. To velja za Annie Besant.

Čeprav vemo, da je imela vpliv, ki se je razširil precej daleč in ker danes govorimo v Indiji, se osredotočimo na veliko korist, ki jo je imela za ta narod. Pravzaprav je bila nesporno velika korist tudi zanjo, da je sploh obstajala takšna stvar, kot je indijski narod. Vendar pa se je njen čas v Indiji začel šele v drugi polovici njenega življenja.

Ženska, ki smo jo spoznali kot veliko Annie Besant, je začela kot “mala Annie”, ki je bila rojena v Angliji kot hči irskih staršev. Eden od dejavnikov, ki so prispevali k njeni veličini, je bilo dejstvo, da je imela priložnost življenje izkusiti od samega dna do samih višin. Ni bila oseba, ki je imela prednost zaradi bogastva ali moči družine, v kateri se je rodila. Njena veličina je nastala zaradi načina, kako se je bila v svojem življenju sposobna soočiti s številnimi izgubami in jih preseči.

O njej razmišljamo kot o prvakinji mnogih ciljev. Na spominski slovesnosti, ki so jo imeli v Adyarju, ko je umrla leta 1933, je George Arundale, ki je postal naslednji predsednik Teozofskega društva, imel priložnost spregovoriti o njej. Z njo je tesno sodeloval 30 let in je bil z njo celo takrat, ko so jo zaradi njene agitacije za neodvisnost Indije pridržali v hiši na griču. Značilnost Annie Besant, na katero se je osredotočil v svojem hvalospevu, je bila njena narava “bojevnice”. Nedvomno je bila oseba, ki se je borila, a vendar – za kaj se je borila?

Kar zadeva zgodovinska dejstva, o katerih beremo zlasti v Indiji, se je borila za neodvisni indijski narod. Po srcu je bila organizatorica. V Angliji je organizirala ljudi, da so stavkali za zaščito otrok pred zlorabo njihovih pravic kot delavcev in za svobodo govora glede izdaje knjig, ki širijo razmišljanje ljudi, drugi pa jih poskušajo cenzurirati. Za te pravice se je borila in trpela, uspevala pa je tudi s svojimi prizadevanji, da bi jih zagotovila vsem. Tako v Indiji o njej razmišljamo kot o bojevnici novega naroda. Kako pa je vodila to vojno? Kako je potekala ta bitka? Kako je bila osvojena?

Glede današnjega programa imamo srečo, ker so v počastitev življenja Annie Besant vanj vključeni nekateri rezultati njene vizije. Eden od močnih elementov njene vizije je bil, da ženske v Indiji potrebujejo glas in da se je treba ne zgolj posvetiti njihovim razmeram v Indiji, temveč poslušati, kaj imajo te ženske o njih povedati in jih reševati s sodelovanju z njimi. Torej, kaj je storila, kadar ni bilo pogojev, da bi to dosegla? Povezala se je z drugimi uglednimi ženskami v Indiji in ustanovila Žensko indijsko združenje (WIA), ki se je zavzemalo za opolnomočenje žensk. Danes bo eden od govorcev sedanjí predsednik tega združenja, ki je bilo ustanovljeno pred 101 letom in je še vedno živo in močno.

Drugi današnji govorec je rezultat organizacijskih strategij Annie Besant v boju za resnico v Indiji: Indijsko združenje mladih mož (YMIA). Annie Besant je ustanovila to združenje in mu podarila nepremičnino kot kraj, ki je bil namenjen usposabljanju in razvoju voditeljev za neodvisni indijski narod, ki je takrat še le nastajal, a je bil v viziji Besantove že v celoti izoblikovan. Verjela je, da morajo biti ljudje, ki bodo vodili novo Indijo, ljudje z značajem in z razvitim mišljenjem, takšni, ki bodo pripravljene ukrepati in služiti v imenu te nove države v nastajanju. Zaradi tega je organizirala, načrtovala in zagotovila prostor, ki je bil potreben za začetek uresničevanja te zamisli.

Ker je vedela, da ustanove preživijo posameznike, je mnoge tudi ustanovila – skavtsko organizacijo z imenom Boy Scouts, izobraževalne ustanove na vseh ravneh širom po Indiji – ne samo za izobraževanje moških, temveč tudi ženske šole in fakultete. V nedavni ameriški zgodovini obstaja še en velik bojevnik za človekove pravice, z veličino, podobno Annie Besant – gospod z imenom Martin Luther King. V svojem prekratnem življenju je izrekel

mного poglubljenih izjav. Ena od njih, ki velja za življenje Annie Besant, se glasi: “Končno merilo za človeka ni tam, kjer stoji v trenutkih udobja in dosežkov, temveč tam, kjer stoji v času izzivov in nesoglasij.”

Zapisi od Annie Besant govorijo sami zase. Ni bila zgolj oseba, ki je svoje ideje predala v razmislek javnosti, temveč je sebe in svoje telo ogrozila zaradi ciljev, v katere je verjela. Vse je dala od sebe, še posebej v času izzivov in polemik. V življenju je imela veliko ljudi, ki so postali njeni dragi in predani prijatelji, pa tudi tiste, ki so postali njeni ogorčeni sovražniki. Njeni sovražniki so se morda spraševali o njenem mnenju, morda se niso strinjali z njenimi idejami, vendar pa nikjer ne boste slišali ali prebrali o nikomur, ki je kdaj dvomil vanjo kot osebo, v Resnico ali celovitost njenega značaja. Izjemno je, da je živela 85 let. Z mnogimi se je borila, vendar nikoli na osebni ravni, vedno v imenu nečesa višjega, Resnice.

Annie Besant je umrla leta 1933 in tako danes na svetu ni več nobene osebe, ki bi imela pomemben odnos z njo. Imel sem srečo, da se mi je na tej poti ponudila priložnost za srečanje in pogovor z nekaterimi ljudmi, ki so, čeprav v tistem času mladi, dejansko govorili in delali z njo. Vsa njihova poročila so bila skladna s pisnimi zgodovinskimi dejstvi.

Nekdo, ki sem ga imel za dobrega prijatelja, je bila Dora Kunz, nekdanja predsednica Teozofskega društva v Ameriki. Umrla je leta 1999, stara devetdeset let. Njen mož je bil osebni tajnik Annie Besant, sama Dora pa je imela veliko priložnosti, da je bila v njeni navzočnosti, se pogovarjala in delala z njo. Tako je Dora občasno podelila nekaj vtisov o Annie Besant. Omeniti velja enega od njih.

Dora je povedala, da je Besantova na različnih ravneh stalno sodelovala s projekti in ljudmi po vsem svetu. Nenehno je bila v središču pozornosti, sredi energij, načrtov in gibanj drugih ljudi. Vendar pa je Dora dejala, kako je človeka takrat, ko je bil ob Besantovi v času doživljanja vseh teh različnih izkušenj, obšel občutek globoke umirjenosti, globokega miru. Sredi te intenzivne dejavnosti, vseh bitk, ki so se dogajale, je človek najprej dobil občutek globoke umirjenosti, ki jo je imela sredi bitke.

Besantova se je opisala kot “hči Indije”. Jasno ji je bilo, da je Indija njena domovina: tu je njeno delo in tu je shranjen njen pepel. Vendar pa na tej točki miru kot izhodišča, s katerega je lahko opravila delo ter prenesla te ideje in gibanje v svet, ni bila otrok nobenega določenega naroda. Njeno večkrat potrjeno stališče je bilo, da je človeštvo eno: ne razdeljeno, ne ločeno, temveč eno. Dejstvo, da se je znašla v Indiji, je pomenilo, da je bilo njeno delo namenjeno razglašanju Enosti v okviru Indije.

Zdelo se ji je, da bi Indija morala biti model, kajti tukaj, kot nikjer drugje, je bilo v enem samem narodu toliko različnih ver. V njej je tudi raznolikost ljudi in če bi se v Indiji lahko uresničila medsebojno spoštovanje in razumevanje, bi to bil model, ki bi se lahko razširil v svet. Vendar pa je bila njena vizija vedno univerzalna. Ta vizija ji je omogočila, da je napisala čudovito molitev, Poziv k Enotnosti ali Univerzalno molitev.

Ta molitev najbolje izraža njeno notranje stanje. To ni meditacija, temveč predmet meditacije. O besedah in pomenu, ki so sestavni del te molitve in vodijo do te točke umirjenosti, je vredno razmisliti. Če želimo najti notranje bistvo te velike ženske, ga lahko najdemo na mnogih mestih. Njegove sledi bomo videli v njenem političnem življenju, v njeni družbeni dejavnosti, v njenem sprejemu religije. Vendar pa bomo njeno resnično bistvo videli in ga poglobili v njeni Univerzalni molitvi. V mnogih pogledih predstavlja sežetje njenega življenja, dela, misli in še bolj njene mirnosti.

“O, skrito življenje, ki valuješ v vsakem atomu.” Vsak *atom*, in sploh ni treba govoriti o vsaki osebi, je naseljen z vedno navzočim življenjem, z vseobsegajočim skritim življenjem, o čigar obstoju smo se nekako uspeli zaslepiti.

“O, skrita Luč, ki siješ v vsakem bitju.” Svetloba se po svoji naravi razprši, zato je nujno povsod navzoča. Obstaja luč, ki je ne vidimo zaradi ločevanja, sprejetega z religijo, raso, narodnostjo, spolom itn. Na žalost je seznam zelo dolg. Vsaka identiteta, na katero se navežemo, predstavlja oviro za sijanje skrite Luči.

“O, skrita ljubezen, ki objemaš vse v Eno.” To je koren, da je za Življenjem, za Lučjo Ljubezen, ki objema vse stvari v Eno. Naše najbližje razumevanje

pomena Enosti pride do nas v tistih trenutkih resnične ljubezni, ki jo doživljamo do drugega človeka, do naroda, do tistih velikih, ki utelešajo moč ljubezni in učijo o njej, do človeštva kot celote.

“Naj vsakdo, ki čuti, da je eno s teboj”, eno z Življenjem, Lučjo, Ljubeznijo, “ve, da je zato eno za vsakim”. To je notranje bistvo Annie Besant.

(Govor v Teozofskem društvu Adyar, Chennai, na dan 1. oktobra 2018; prevod I. P.)

***

Dokler se istovetimo s telesom in umom, imajo peripetije, ki jih premaguje Teozofsko društvo in nevarnosti, ki ogrožajo njegovo življenje ali solidarnost, depresiven, včasih skoraj mrzličen vpliv na naše duhove. Vendar pa nujno takoj, ko začnemo živeti v Duhu in *spoznamo* navidezno naravo vsega zunanjega obstoja, spremenljiv značaj vsake človeške organizacije in nespremenljivost notranjega Življenja, kot prej občutimo notranjo umirjenost, ravnodušnost do tega sveta senc ter ostanemo neprizadeti z vplivi revolucij in svetovnih izbruhov, ne glede na to, ali možganska zavest odraža védenje ali ne. Ko je dosežen Višji Jaz, postane védenje o tem, da so Zakoni in Moči, ki upravljajo vesolje, neskončno modri, nagonsko, in mir sredi zunanjih muk je neizogiben (*Nauk srca*).

***

Leta 1891 sem dobila v pregled knjigo z naslovom *Tajni nauk*, ki jo je napisala H. P. Blavatsky. V pregled sem jo dobila zato, ker se je recenzenti niso upali lotiti, mislili pa so, da bi lahko jaz kaj naredila z njo, saj sem veljala za bolj ali manj navdušeno nad temami, ki jih je ta knjiga obravnavala. Sprejela sem nalogo, prebrala knjigo in spoznala, da sem našla namig, ki sem ga iskala. Nato sem pisateljico te knjige prosila za uvod h knjigi, saj sem menila, da mi bo lahko tista, ki jo je napisala, pokazala vsaj nekaj poti, po kateri bi lahko potovala z upanjem, da bom izvedela kaj več od tega, kar sem vedela o življenju in umu. Tistega leta sem jo prvič srečala. Kmalu sem se prepustila njenemu poučevanju in v vsem svojem življenju ni ničesar, za kar sem tako hvaležna, kot je očitno naključje, ki mi je podalo v roke njeno knjigo in odločitev, ki sem jo sprejela, da bom spoznala pisateljico te knjige (“1875–1891: Odlomek iz avtobiografije”, *Adyarski pamfleti*, št. 84).

BOŽIČ V NAŠIH SRCIH

Boris de Zirkoff

Sveti zimski solsticij je znova tik za vogalom.

V svetu žalostne čustvene nestabilnosti, nemira in negotovosti, splošno razširjenega nebratstva in pohlepa, se Duh zimskega solsticija, s svojim prihajajočim božičnim razpoloženjem, vzvišeno dviguje nad razburkanim morjem človeške žalosti.

To je povsem samosvoje kraljestvo, simbol na novo porajajočih se moči Duha in vrojenih božanskih zmožnosti vsakega človeka. Obdobje božiča je ena od tistih resnično univerzalnih idej, ki prečka vsako mejo, ustvarjeno s človeško sebičnostjo in se dviguje visoko nad omejenosti naših osebnih mnenj kot tudi naših bahavih samozadostnosti. Njegov poziv velja srčnemu življenju vsakega človeškega bitja. Njegov hrumeč klic je močnejši od oglušujočih človeških spopadov ali rožljanja človekovih sprijenih strasti na bojnem polju nižjega uma.

Vse človeške rase že od davnih časov priznavajo, pod katerimi koli že imeni, izrazi ali simboli, svetost in duhovni pomen zimskega solsticija. V zadnjem času je krščanski svet zgolj privzel to, kar je že v preteklih dobah igralo tako pomembno vlogo v človeškem mišljenju. Ob praznovanju tega časa, ob priznavanju njegove svetosti in ob izvajanju tistih obredov in ceremonij predanosti, ki pripadajo različnim šolam religiozno-filozofskega mišljenja, katerim lahko pripada vsak od nas, zgolj hodimo po poteh naših prednikov in se glede na njihovo uporabo uglašujemo s tradicijami in ideali častitljivih, univerzalnih dob.

Mistični iniciacijski obredi, ki pripadajo času zimskega solsticija, niso zgolj stvar starodavne zgodovine. Odvijajo se še dandanes, saj nikoli niso bili prekinjeni. Njihovega duhovnega pomena in moči ne zatemiijo čustvene norosti, mentalni in psihološki prevrati na zunanjem odru človeške zgodovine. Pripada jim moč Duha v človeku. Pripada jim silna alkimija duše in njena notranja preobrazba. Pripada jim skrivnost in znanost živega boga v človeku,

ki se kaže v njegovi končni zmagi nad človekom iz mesa in njegovimi živalskimi nagnjenji.

“Čudež” Kristusa-otroka sploh ni čudež, temveč preprosto dejstvo v evlucijski zgodovini vsakega človeškega bitja na določeni stopnji njegove duhovne rasti, ko se vzpostavi trajna vez med bogu-podobno entiteto v njegovi zavesti in dvignjeno ter očiščeno “človečnostjo” kot ustreznim nosilcem za manifestacijo notranjega boga. Čas zimskega solsticija je osrednja ideja človeške preroditve, njen mistični simbolizem, njeni iniciacijski pomeni in njena svetost. Vsi so zaradi tega tako integralni deli človeške zavesti in dejavniki notranjega življenja kot dejanski kozmični dogodki v življenju in evoluciji sončnega sistema, v katerem smo ljudje zgolj žive celice.

V vsakem človeškem bitju obstaja skriti “sprejemnik”, ki ga je mogoče uglasti z ustreznim obračanjem “gumba” njegove zavesti na valovno dolžino duhovne radijske postaje, ki stalno oddaja iz določenih mističnih centrov na Zemlji. V času zimskega solsticija je to našo zavest mogoče uglasti s posebej silnimi valovnimi dolžinami, ki se izlivajo iz tistih krajev na naši Zemlji, kjer se izvajajo določene iniciacijske ceremonije in kjer se primerni ter dobro usposobljeni učenci dvignejo do položaja godnih iniciatov, da bi prelili žarčenje svoje duhovne slave na celotno človeštvo. Vsak človek ima moč za vzpostavitev stika s temi mističnimi dogodki in za pridružitvev izvorom sile, ki žarčijo iz centrov luči, kjer se izvajajo ti iniciacijski obredi. Fizična oddaljenost pri tem ne igra nobene vloge, razlike v rasi, veroizpovedi ali barvi kože pa nimajo nič večjega učinka kot ga ima človekovo intelektualno znanje ali njegov posvetni položaj. Čas je že, da bi bolj napredne cerkve krščanskega sveta začele tolmačiti svoje svetopisemske alegorije s ključem, ki ga je priskrbela Starodavna Modrost, in v njih začele razbirati globlji pomen, ki je že stoletja izgubljen ali pa premišljeno zapostavljen zaradi posvetne moči. Nekatere cerkve to že počnejo – da bi le imele dovolj moči, ker so znanilci globljega in bogatejšega tolmačenja teh mističnih legend ter glasniki novega vidika religioznega mišljenja v zahodnih deželah.

Kljub temu pa ne more priti do nobene temeljne spremembe, dokler z evangelijskih zgodb ne bomo odstranili njihovega umetnega, dobesednega tolmačenja in pred njihovo zunanjo obliko razkrili jedro mistične resnice, ki naj bi

ga, kakor je bilo zamišljeno, prikazali in simbolizirali. Morda je za Zahod to mnogo večje in plemenitejše krščanstvo kot karkoli drugega, s čimer so do- slej poskusili. Prav lahko bi se porodilo iz vrst krščanskega sveta, kajti rege- nerativna moč duha bo počasi, a zagotovo prežela vrste bolj naprednih skup- nosti ter materialno spremenila duhovno in etično klimo današnjega sveta. Dejstvo je, da je to edina pot do trajnega miru in dobre volje med ljudmi na Zahodu – pristno, temeljno, dinamično, vitalno duhovno prebujenje, odvija- joče se znotraj tistih prvin resničnega religioznega življenja, ki so se osvobo- dile prisilnega jopiča formalizma in umirajoče srednjeveške teologije ter na novo posvetile svoja srca in ume valujočim močem duha v človeku, Kristu- su-otroku iz starih mističnih legend.

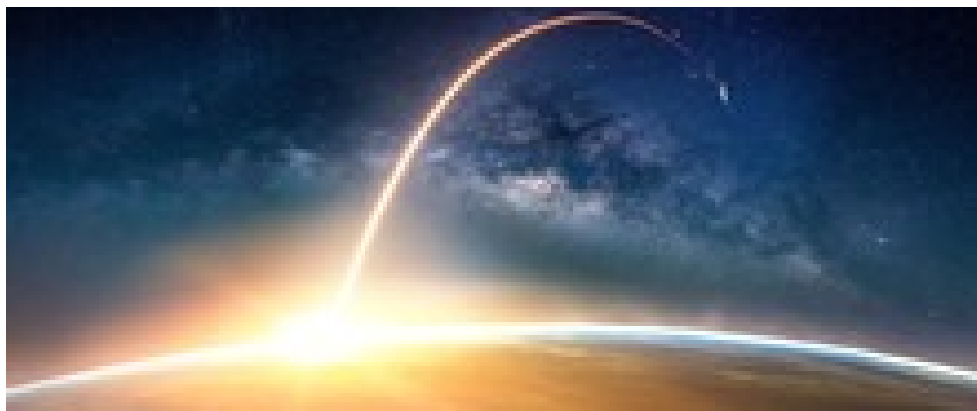
A preden se bo znova rodila ta moč Duha, se bodo morali tako parlamenti kot diktatorji bodisi prikloniti ali pa pospraviti svoje šotore in se izgubiti v noči.

To, kar ta naš nemirni in zmedeni svet potrebuje, je dejansko povratek – iskren povratek – k dinamičnemu in vitalnemu priznavanju življenjskih etič- nih vrednot ter odločilnega položaja sile Etike v strukturni harmoniji veselja. Ne potrebujemo še več znanosti. Ne potrebujemo še več formalne religije ali več ritualizma ali več knjig o tem in onem. Vsega imamo dovolj in še preveč. A kar močno in nujno potrebujemo kot še nikoli prej, je to, da se naučimo, kaj početi s tem, kar imamo, kako živeti, da bi modro uporabljali, kar smo odkrili in ustvarili. Nič drugega kot zgolj vnovično etično prebujenje lahko napolni naše ume in srca z načeli za ravnanja, ki so potrebna za to preobraz- bo. Sama preobrazba pa bo možna, ko bomo, kot generacija in rasa, prepo- znali božanskost, ki biva v notranjosti vsakega od nas in njeno potencialno moč, da nas dvigne iz našega dremeža, nas prerodi ter znova okrepi izsušene vodnjake in kanale naših umov, ki iščejo rešitev za problem življenja, pro- blem človeške povezanosti in solidarnosti. Ko se bo v večjem delu človeštva vzpostavila realnost obstoja dobrega v človeku, pa čeprav bo šlo zgolj za delno priznavanje njenega obstoja, bomo ugledali novo obliko civilizacije, ki se bo dvignila iz delcev sedanje. Ugledali bomo civilizacijo, ki bo temelji- la na pristnih bratskih vezeh širom po svetu, na dostojanstvu vsakega člo- veškega bitja in duhovni gotovosti, ki edina lahko priskrbi varnost višjega reda. Videli bomo dobo miru in dobre volje.

Duh božiča bo takrat v srcih ljudi dejansko stopil na prestol, “gumbi” naše zavesti pa se bodo trajno uglasili z dolgimi valovnimi dolžinami Duha.

Ko boste naslednjič slišali božične pesmi, pošljite njihove zborovske harmonije v noč ali pa prisluhnite zvenu zvonov, ki z zvonikov pošiljajo vedra valovanja božičnega časa. Naj vam ti predstavljajo klic budnice združenemu človeštvu, ki osvobojeno svojih sebičnih verig in ponosno na svojo na novo pridobljeno svobodo, skupaj koraka iz teme v Luč ...

(Boris M. de Zirkoff (1902–1981) je bil teozof iz Point Lome, urednik del H. P. Blavatsky in pisatelj. Leta 1981 je za izjemen prispevek k teozofski literaturi prejel medaljo Subba Row. Članek je bil objavljen v reviji *Theosophia*, ki jo je urejal Boris M. de Zirkoff, številka november–december iz l. 1951; prevod A. R.)

Le sen je naše rojstvo, pozabljenje,
in Duša, Luč življenja, naša rast,
je šla že skoz stvarjenje,
iz dalj prišla je v nas;
pozabljeni še ne precej
in ne v razgaljenosti vsej
prihajamo vsi v slavi od Boga,
od tam, kjer smo doma;

William Wordsworth
Oda, iz V. dela

PRIHODNOST TEOZOFskega DRUŠTVA, II. del

Curuppumullage Jinarajadasa

Sedaj prehajam na poseben problem, ki zadeva Teozofsko društvo kot organizacijo. Naj takoj na začetku povem, da bo ta problem vedno obstajal glede na to, da je človeška narava takšna, kakršna je. Tako dolgo, dokler so ljudje pač ljudje, bomo vedno imeli nasprotujoča si mnenja glede načinov uveljavitve velikih resnic, v katere vsi verjamemo, kajti vsak je prepričan, da sam najboljše ve, kako uveljaviti resnico. J. J. Van der Leeuw je nedavno dejal, da je v Društvu preveč 'razodevanja', tako od Mojstrov kot od tako imenovanih 'voditeljev'. Prav gotovo smo od časa do časa imeli to, kar bi lahko imenovali 'razodetja'. Vendar pa, ali bomo imeli v Društvu kaj koristi od tega, če bomo potlačili katerokoli vrsto izkušnje, ki prispeva k našemu znanju? To se mi ne zdi prava pot.

Prava pot se mi po drugi strani zdi varovanje svobode mišljenja in izražanja, tako da imajo vsi znotraj Društva priložnost strinjanja ali nasprotovanja. Zanimivo je, ko mladi ljudje govorijo še posebej o svobodi mišljenja, to pomeni, da je treba 'njim' omogočiti polno svobodo izražanja njihovih mnenj, ne pa tudi njihovim starejšim. Tako se pogosto dogaja, da ob govorjenju o svobodi mišljenja ljudje s tem mislijo na lastno svobodo do nasprotovanja, ne pa tudi na svobodo drugih, da se strinjajo. Vendar pa resnična svoboda mišljenja pomeni svobodo tako strinjanja kot nasprotovanja. Duh resnične svobode ne počiva v strinjanju ali nasprotovanju, temveč v načinu, na katerega se to dvojje počne. To je razlog, zakaj deklaracija o 'svobodi mišljenja', ki je vsak mesec objavljena v glasilu *The Theosophist*, pravi, 'da ima vsak član pravico do svobode mišljenja in izražanja le-tega v mejah vljudnosti in upoštevanja drugih'. Če bi le razumeli, kaj pomeni vljudnost, potem menim, da v Teozofskem društvu ne bi imeli toliko težav.

Popolnoma res je, da v njem prevladujejo teozofski 'voditelji'. Vendar pa, kako si lahko pomagata? Ali lahko pokažete katerikoli način, na katerega tako dinamična oseba, kot je Annie Besant, *ne bi* prevladovala, tudi če ne bi bila predsednica Društva? Nič ne morete storiti, če se nekateri ljudje dvignejo nad ostale. Vendar pa je to, kar potrebujemo, korektiv/popravljalni pripomoček za njihovo možno prevladovanje, to pa je z zavračanjem, da bi

verovali ali da bi bili vodeni. Če bo vedno večje število članov, 'v mejah vljudnosti in upoštevanja drugih', spregovorilo o svojem nesprejemanju pogledov vidnih teozofskih osebnosti, bomo v Društvu zagotovo imeli bolj zdravo življenje.

Priznam, da se takrat, ko član ne verjame v to, kar razglša 'voditelj', pojavi neka vrsta društvenega izгона. Razlog za to je v tem, da so teozofi človeška bitja in da so nekateri, če se lahko tako izrazim, teozofi z majhnim *t* in ne Teozofi z velikim *T*. Gotovo v vsaki loži obstaja nevarnost teozofske ortodoksности. Vendar pa, ali je to mogoče preprečiti s prisilo? Seveda so pooblaščen delavci lože dožni skrbeti za to, da se nikoli nikomur ne odreče popolna svoboda izražanja. Vendar pa nima smisla, da bi poskusili brzdati teozofske voditelje z besedami: "Ne bi se smel siliti v ospredje". Tudi če ni iskal privrženca, bo pravi teozofski 'voditelj' že zaradi svoje osebnosti, bodisi si je to želel ali ne, vedno začel prevladovati. Vse, kar lahko storimo, je naše spoznanje, da imajo znotraj Društva tisti, ki se strinjajo in tisti, ki nasprotujejo, "v mejah spoštljivosti" enako pravico, da s svojim delom prispevajo k teozofski stvari.

Naj poudarim, da je Generalni svet Društva v zvezi z vprašanjem nasprotovanja posredoval že dvakrat, in sicer prvič že leta 1895, ko je bilo sprejeto zelo pomembno načelo. Tedanji podpredsednik William Q. Judge je več let prejemal sporočila Mojstrov. Mnogi so jih sprejeli s hvaležnostjo, medtem ko so drugi govorili: "To so ponarejena sporočila; potvoril jih je; zavaja ljudi". Po dolgi razpravi so W. Q. Judgea prosili, naj dokaže pristnost sporočil. Po precejšnjem vznemirjenju se je Generalni svet končno sestal, da bi sodil g. Judgeu zaradi obtožb o prevari. Takrat je g. Judge pred Svetom ugovarjal, da Društvo sploh ne more opraviti nobene preiskave njegovega ravnanja, kajti preiskovanje, ali so njegova sporočila pristna ali ne, bi pomenilo, da Društvo vzpostavlja prepričanje v obstoj Mojstrov Modrosti. Svet je podprl g. Judgea in sprejel načelo, da ni stvar Društva, da bi se na en ali drug način opredelilo glede obstoja Mojstrov. Zaradi tega je Svet odločil, da vprašanje pristnosti razodetij g. Judgea ni stvar, o kateri bi Društvo lahko podalo neko presojo.

Pozneje, leta 1923, smo imeli podobno situacijo, ko je določeno število članov, ki so ugovarjali temu, kar so šteli za odmik od teozofije, zahtevalo:

“Nazaj k Blavatsky! Kot del Teozofije ne sprejmimo nobenih razodetij po obdobju gospe Blavatsky”. Generalni svet je na svojem sestanku na Dunaju obravnaval ta problem in odločil: “Podajmo izjavo glede svobode mišljenja”. Annie Besant, ki je videla globlje v probleme, je takrat dejala, da ne le, da nobenemu posameznemu teozofu po H. P. B. ne bi smeli podeliti nadrejenega položaja kot pojasnjevalca teozofije, temveč da ta izjema ne more veljati niti za samo H. P. B. Annie Besant je dejala: “Če hočemo imeti svobodo mišljenja, potem mora biti dana tudi svoboda zavračanja učenj, ki jih je podala H. P. B.”.

Takrat je tudi določeno število teozofov izjavilo, da je treba posebno skupino teozofov, ki sicer niso imeli nobenega uradnega odnosa z Društvom, vseeno pa so imeli viden položaj v njem, ker so pripadali Ezoterični šoli, na tak ali drugačen način disciplinirati, ker imajo premočan vpliv v Društvu. Drugi so govorili, da tudi tisti teozofi, ki se istovetijo z Liberalno katoliško cerkvijo, preveč vplivajo na društvo. Govorili so: “Poskrbeti moramo, da ti ljudje ne bodo imeli prevelikega vpliva na Teozofsko društvo.” Vendar pa, kako naj jim to preprečimo? Kako lahko *kateremukoli* teozofu preprečimo, da bi vplival na druge, če pa jih njegov značaj navdihuje ali pa verjamejo, da so njegova razodetja resnična?

Zatem je Annie Besant uvedla splošno načelo, da ‘nobenemu kandidatu za katerikoli položaj niti nobenemu volivcu ni mogoče preprečiti kandidiranja ali izvolitve zaradi kakršnegakoli njegovega mnenja ali članstva v katerikoli šoli mišljenja, ki bi ji lahko pripada’. Če se danes zdi, da ima nek član Ezoterične šole prevladujoč vpliv na posle Društva, mu tega ne moremo preprečiti. Organiziranje druge Ezoterične šole je edini korektiv/edino sredstvo za preprečitev, ki ga imajo na voljo drugi. Naj tudi drugi stopijo v ospredje, rekoč: “Tudi mi smo srce Društva”.

Človeška narava je takšna, kot je, zato članom nima smisla govoriti: “Ne smete dajati te ali one trditve”. Menim, da bi v Teozofskem društvu naredili bolje, ko bi *vsakemu* dopustili, da pove svoje ‘v mejah spoštljivosti/ vpljudnosti’. Popolnoma svoboden oder je za prihodnost Društva varnejši od tistega, ki določa, kaj se ne sme govoriti, ker ni *teozofsko*. Zelo verjetno je v organizaciji Društva veliko pomanjkljivosti, kajti nobena organizacija ni popolna. Vsak član pa bi moral pomagati odstranjevati pomanjkljivosti: prav

zato obstaja Generalni svet Društva. Člani Generalnega sveta, vladajočega organa društva, so človeška bitja in zato niso popolnoma modri, vendar pa poskušajo ustvariti popolno organizacijo. Želijo si spoznati mnenja članov, ki so vredna upoštevanja. Vsak teozof lahko pomaga svojemu nacionalnemu Društvu in mednarodnemu Društvu tako, da 'v mejah vljudnosti' pokaže na napake v metodi.

Vendar pa je težava v tem, da bodo člani zasebno med seboj kritizirali, ne bodo pa zbrali potrebnega poguma, da bi svojo kritiko naslovili na lokalne uradnike in se, če je treba, *borili* za reforme. Poteka veliko ohlapnega razpravljanja, a zgolj redki si vzamejo čas, da bi se natančno poučili o tem, kaj je treba spremeniti, kar privede do rezultata, da je njihova kritika sicer pogosto dobronamerna, vendar pa temelji na napačnih dejstvih. Odličen primer strpnosti do kritiziranja imamo v Annie Besant, ki v svoji reviji vedno objavi vsako, proti njej uperjeno kritiko. Bolj ko je kritika ostra, več strani njene revije je na voljo kritiku. Ona je primer tiste svobode mišljenja, o kateri govorimo in želi, da jo kritiziramo. Vendar pa tudi odgovarja kritikom in pred vsakršnimi kritikami krotko ne upogiba glave. Njeni kritiki pa se nato pri- tožujejo, da poskuša prevladovati.

Gotovo nikoli ne bomo imeli popolne organizacije, vendar pa želimo delovati v tej smeri. Dovolite mi, da kot član Generalnega sveta omenim, kako lahko člani koristno pomagajo s svojimi predlogi. A najprej morajo razumeti mehanizem Društva. Mnogi ljudje kritizirajo Društvo, ne da bi kadar koli prebrali njegov Statut. Nima smisla pošiljati kritik glede vprašanj, ki so izven pristojnosti, dodeljenih s Statutom. Če člani želijo spremembe v upravljanju, potem morajo najprej ugotoviti, kaj je mogoče narediti in kaj ne. Seveda je mogoče Statut spremeniti, vendar dokler ni spremenjen, smo vezani na takšnega, kot je zdaj.

Sedaj se moram lotiti velikega problema, ki se je pojavil pred teozofi. Ugotovljeno je bilo, da je eden od dejavnikov, ki povzroča nemir v Društvu, posledica zahtev nekaterih članov, da se Društvo spremeni zaradi učenj g. Krishnamurtija. Teozofsko društvo bi se moralo *vedno* spreminjati, bodisi zaradi učenj g. Krishnamurtija ali pa ne. To je zame splošno priznana resnica. Delo Društva bi morali vedno prilagajati potrebam ljudi, neodvisno od učenja nekega Učitelja v svetu. Vendar pa nekateri naši kritiki pravijo: "Ali ne

bi moralo Teozofsko društvo sprejeti Krishnamurtijeva učenja, stati za njim, postati posoda, v katero bi lahko preлил svoje sporočilo?"

Rad bi poudaril, da Društvo ni nikoli razglašalo kateregakoli učenja kateregakoli Učitelja kot edino resnico. Tako polkovnik Olcott kot gospa Blavatsky sta se razglasila za budista, vendar pa nikjer nista rekla, da je Budha edini Učitelj. Annie Besant je poudarjala čudovita učenja hinduizma, vendar pa nikoli ni rekla, da je bil Šri Krišna edini Učitelj za vse.

Po drugi strani smo razglasili, da je modro, če vsak teozof raziskuje vsako religijo in vsako mistično tradicijo. Če bi izjavili, da Društvo sprejema in odobrava učenje Krishnamurtija, potem bi morali delati to, za kar Društvo nikoli ni bilo namenjeno. Ne podpiramo njegovega učenja, niti nismo proti njemu, tako kot tudi ne podpiramo učenja od Šri Krišne niti od preroka Mohameda. Vendar pa smo za vse in vsako učenje, ki spodbuja Bratstvo. Po mojem mnenju bi to morala biti naravnost Teozofskega društva. Ker je naš prvi cilj spodbujanje Bratstva, potem bi moralo Teozofsko društvo kot organizacija podpirati vsako učenje, ki bi lahko spodbujalo Bratstvo.

Nato nekateri pravijo: "Ali niste vi, voditelji Društva, razglasili Krishnamurtija za bodočega Učitelja in ali ga ne bi morali zdaj, ko je prišel, podpreti in opraviti njegovo posebno delo?" *Vendar pa Teozofsko društvo nikoli ni razglasilo prihoda Učitelja sveta.* A ga niso vodilni teozofi? Da, Annie Besant, C. W. Leadbeater, George S. Arundale, tudi jaz sam, vsi smo to storili. Vendar pa ne pozabite, da so bila srečanja Reda zvezde (Order of the Star) vedno ločena od sestankov Teozofskega društva. Od samega začetka, ko so nekateri med nami razglasili, da bo mladi Krishnamurti nosilec za Velikega Učitelja in je bilo med nekaterimi veliko alarma, da se Društvo ne bi zavezalo tej čudni ideji, se je vsako srečanje Reda zvezde odvijalo ločeno in ne pod okriljem Teozofskega društva.

Popolnoma res je, da je bil v času konvencije poseben dan namenjen Redu zvezde z Vzhoda. Vendar pa je bilo to zaradi članov Društva, ki so bili člani Reda zvezde, tako kot so bili posebni trenutki med konvencijo namenjeni drugim skupinam teozofov, ki so jih zanimale druge vrste dela, kot na primer vzgoja, družbeno delo, umetnost in celo politika. A kadarkoli sem govoril, da bi pripravil ume ljudi na sprejem Učitelja sveta, je bilo to vedno pod

okriljem Reda zvezde na Vzhodu in ne kot del mojega dela za Teozofsko društvo.

Kateremukoli članu, ki globoko verjame, da lahko nekaj ponudi, je treba v Društvu ponuditi priložnost, da to predstavi. Mislim, da nimamo bolj očitnih primerov za nudenje takšne priložnosti od tiste v življenjih dveh ustanoviteljev Društva in Annie Besant, sedanje predsednice. Ko sta prišla gospa Blavatsky in polkovnik Olcott na Ceylon (op. prev. – zdaj Šri Lanka), sta se pridružila budizmu. Ali niso imeli teozofi takrat pravice dejati: “Ne smeta se pridružiti tisti posebni religiji, ker bosta celotno Društvo zavezala budizmu”? Vendar pa mislim, da niti en sam hindujski teozof ni napačno razumel, da sta gospa Blavatsky in polkovnik Olcott sprejela budizem in dejal, da ne bi smela postati budista.

Ko je Annie Besant leta 1893 začela s svojim delom v Indiji, so nekateri člani v Evropi kmalu dejali – v tistem času sem živel tam – “Gospa Besant celotno Društvo predaja hinduizmu.” Pozneje, ko je Annie Besant v Queen’s Hall začela s čudovitim nizom predavanj o ezoteričnem krščanstvu in prvič podala okultno razlago o takšni skrivnosti, kot je spreminjanje kruha in vina v Kristusovo telo, so nekateri protestantski člani rekli: “Annie Besant nas predaja rimokatolištvu!” Pozneje, ko je leta 1911 o Krishnamurtiju dejala: “Ta fant bo postal nosilec za Velikega Učitelja”, je določeno število članov dejalo: “Annie Besant celotno Društvo predaja temu verovanju v Zvezdo na Vzhodu!” Ko se je Annie Besant kasneje začela zanimati za liberalno katoliško gibanje in se je udeleževala njegovih obredov, so nekateri dejali: “Annie Besant predaja Društvo Liberalno katoliški cerkvi!” In letos, ko je Annie Besant odšla v kamp Zvezda (Star Camp) v Ommnu, ni pa odšla v Huizen, na sedež Liberalno katoliške cerkve na Nizozemskem, so nekateri liberalni katoliki rekli: “Kako to, da odhaja Annie Besant zgolj v kamp Zvezda (Star Camp), k nam pa ne bo prišla?”

Popolnoma jasno je, da Annie Besant potrjuje svojo svobodo delovanja in jo tudi izraža. Annie Besant ni nikoli dejala: “Sledite mi”. Še nikoli v življenju ni dejala: “Pojdite tja, kamor grem jaz”. Ona ni oseba, ki bi se ozirala, da bi videla, koliko je tistih, ki so ji pripravljene slediti. Pravi: “Vem, kaj je moja dolžnost in nameravam jo izpolniti.” Vendar pa so nekateri vprašali: “Ali ni to neka vrsta prisile? Ko se je Annie Besant pridružila gibanju Domača liga

(Home Rule), ko je delovala proti Gandhijeви politiki, ali ni tudi nas silila k temu, da bi ji sledili?” Odgovorjam: “Ne!”, kajti v naši naravi kot človeških bitjih je, da s tem, ko nekomu pustimo izžarevati večjo moč duhovnega življenja, on vpliva na vse nas. Ko sije sonce, bodo vse drobne rastline, ki rastejo v senci drevesa, v senci, vendar pa to ni krivda drevesa.

Rešitev obstaja v tem, da si bo vsak od nas upal zahtevati, da bi postal voditelj in si s svojim delom prizadeval doseči takšen položaj, ne pa, da pri tem ne bo uspel. Nič ne pridobimo, če vnaprej omejujemo svobodo kateregakoli voditelja. Če je nujno, mu lahko nasprotujemo in ga razrešimo z njegovega položaja. Če pri tem uspemo, to pomeni, da je naša politika takšna, kakršno si želi Društvo.

Kot teozofi se moramo poglobljati v vsako učenje, ki pomaga Bratstvu. To je naše delo. Ker je to naša dolžnost, mislim, da bi se morali vsi poglobljati v nekatera od najbolj navdušujočih učenj, ki dandanes obstajajo v svetu in to so učenja Krishnamurtija. Če bo njegov nauk pravilno razumljen, bo močno pomagal Bratstvu kot cilju. Vendar pa Teozofskega društva ne moremo predati njegovemu nauku nič bolj kot naukom hinduizma, budizma ali krščanstva.

Če govorim v svojem imenu, nameravam storiti toliko, kolikor zmorem, da bi ljudem razložil pomen Krishnamurtijevega učenja. Vendar pa isto velja tudi za učenja Kristusa, Bude, Šri Krišne, Mohameda, Zoroastra in drugih Učiteljev. Prav pred nekaj dnevi sem napisal nekaj strani predgovora h knjigi o mohamedanstvu in poudaril lepote islama. Tako dolgo, dokler sem član Teozofskega društva in preučujem Prastaro Modrost, bom na povsem enak način naredil vse, kar zmorem, da bi ljudje razumeli pomen Krishnamurtijevega učenja.

Iz svoje izkušnje lahko o njegovem učenju povem naslednje: kjerkoli med svojo turnejo po Južni Ameriki, ko sem moral podati dve predavanji poslušalcem, ki niso nič vedeli o teozofiji ali o Krishnamurtiju, sem najprej govoril o teozofiji in pojasnil našo splošno teozofsko držo do življenja, še posebej v zvezi z Božanskostjo vseh ljudi in stvari, nato pa sem predaval o Krishnamurtijevih idealih, tako da so poslušalci “zaradi priprave njihovih umov, ki jo je zagotovilo moje predhodno predavanje o teozofiji”, lahko pre-

cej bolje razumeli Krishnamurtija. To je moja izkušnja. Zaradi tega menim, da je največje služenje, ki ga osebno lahko izkažem Krishnamurtiju v tem, da nadaljujem s svojim teozofskim delom, pojasnujem velike ideale teozofije in tako omogočim svetu doseganje spoznanja o tem, da je zaradi obstoja zgolj ene Božanske Modrosti tudi modrost Krishnamurtija del te Božanske Modrosti.

Obstaja pa še en vidik dela, ki ga imamo kot teozofi in ga moram zdaj obravnavati. To je delo za svet, s katerim še nismo začeli, pa čeprav nam ga je že davnega leta 1881 nakazal tisti veliki Adept z imenom Mahachohan. V določenih svojih pogledih na prihodnost Teozofskega društva, ki jih je Mojster K. H. nato predal A. P. Sinnettu, je Mahachohan najprej pojasnil, čemu naj Društvo ne bi bilo namenjeno in nato, kakšna je njegova resnična vloga. Ni bilo namenjeno temu, da postane šola magije ali mesto, kjer bi se vsaki osebi, ki bi to hotela, predajala okultna učenja v zvezi s skrivnimi močmi v človeku, ne glede na to, ali si je s svojimi moralnimi zaslugami zaslužil to znanje ali ne. Društvo so Adepti kot njegovi resnični ustanovitelji povsem jasno namenili za to, da na vse mogoče načine deluje za spodbujanje Bratstva.

Kot organizacija za praktično Bratstvo ima kot del svojega dela pred sabo prizadevanje za zmanjšanje strahovitega boja za obstoj, ki ga je sodobna civilizacija vztrajno poglobljala. Teozofsko društvo naj bi s pomočjo teozofije svetu pokazalo utvarnost posvetnih stremljenj in s tem povzročilo zmanjšanje boja za obstanek. Veliki Adept je želel, da bi svet poučili o 'praktičnosti prezira do zemeljskega življenja', ker je to edino zdravilo za neizrekljivo bedo ljudi. Naj citiram njegove besede:

“Z eno besedo, kako naj se – ob videnju, da tisti, ki so nam osebno najbolj voljni služiti, napačno tolmačijo glavne cilje Teozofskega društva – ukvarjamo s preostankom človeštva, s tistim prekletstvom, ki je znano kot ‘boj za življenje’ in je najbolj ploden vir večine stisk, gorja in vseh zločinov? Zakaj je ta boj postal skoraj univerzalni načrt vesolja? Po našem mnenju je vzrok za to v tem, ker nobena religija, z izjemo budizma, ni učila uporabnega prezira do zemeljskega življenja in ker so vse, še vedno s to edino izjemo, preko svojih peklov in prekletstev vbile v glave največji strah pred smrtjo. Zaradi tega ugotavljamo, da boj za življenje najbolj silovito besni v krščanskih de-

želah, predvsem v Evropi in Ameriki, slabí v poganskih deželah, skorajda neznan pa je med budističnim prebivalstvom. (Na Kitajskem, kjer množice najslabše poznajo svojo lastno ali katerokoli drugo religijo, je bilo med umiranjem zaradi lakote mogoče opaziti, da so tiste matere, ki so požrle svoje otroke, pripadale krajem, kjer je bilo največ krščanskih misijonarjev; tam, kjer ni bilo nobenega misijonarja in so imeli polja zgolj Bonziji (op. prev. – budistični menihi v vzhodni Aziji), je prebivalstvo pomrlo popolnoma brezbrizno.) Učite ljudi, da bodo sprevideli, kako je celo najsrečnejše življenje na tej Zemlji zgolj breme in utvara; da je zgolj naša lastna Karma (vzrok, ki ustvarja učinek) naš lastni sodnik, naš osvoboditelj v bodočih življenjih, pa bo veliki boj za življenje kmalu izgubil svojo silovitost.”

Mislim, da nismo kaj dosti storili glede te plati našega dela, usmerjenega v pomoč za zmanjševanje boja za obstoj. Kot teozofi nismo kazali takšne lakote in žeje po življenju v nefizičnih svetovih, da bi lahko svetu pokazali tisti ‘prezir do zemeljskega življenja’, o katerem govori Adept. Veliko preučujemo ‘devachan’ – za katerega verjamemo, da bodo v njem naša stremljenja končno zacvetela v vsej svoji lepoti –, vendar pa je naše dožemanje vsega tega tako ohlapno, da se zgolj malo razlikujemo od ostalega sveta. Seveda preučujemo veliki načrt sedmih ravni, vendar pa večina teozofov gleda na te ravni *od spodaj navzgor*, zaradi česar je v njihovih umih prisotno živo dejstvo, da je ta fizični svet resničen in da vse nevidno ni zgolj nevidno, temveč tudi zasenčeno in neresnično. Pri resničnem teozofu bi moralo biti ravno nasprotno.

Kljub temu da je Društvo zrastle, pa posamezniki niso postali bolj duhovni. Naše poročilo o družbenem delu je obsežno, vendar pa bi bilo pri pomoči ljudem še bolj učinkovito, če bi kazali večjo lakoto in žejo po življenju v nevidnih svetovih. Načrt za pomoč svetu je res plemeniti ideal, vendar pa ‘svet’, ki potrebuje pomoč, ni zgolj fizična raven, temveč tudi šest drugih ravni. Ko gre za pomoč človeštvu, pa so te bolj potrebni ‘mrtvi’ kot živi. Če bi več teozofov živelo s tem vidikom teozofije, potem mislim, da bi morali biti sposobni povsod, kamorkoli gremo, vzpostaviti nov niz vrednot glede tega, kaj predstavlja srečo. Ko bo to opravljeno, se bo zmanjšal boj za obstanek in ljudje se ne bodo več tako oprijemali tega zemeljskega kraljestva, kot to počnejo zdaj, in tako grenko trpeli zaradi tega oprijemanja.

Tako dolgo, dokler bo treba opraviti kakršnokoli delo za Bratstvo, tako dolgo ima Društvo svojo vlogo v svetu. Delo Društva ni končano tako dolgo, dokler je tukaj v Indiji en sam 'nedotakljivi', tako dolgo, dokler ostajata hinduizem in islam ločena, tako dolgo, dokler en sam nevedni hindujec ali nevedni musliman ne vesta, kako spoštovati drug drugega. Delo za Bratstvo ni zaključeno tako dolgo, dokler so v Združenih državah Amerike njeni temnopolti prebivalci deležni družbenega podrejanja.

Delo teozofov je potrebno v vsaki deželi in delo najmlajših teozofov je večsih enako dragoceno kot delo predsednika Društva. Tako dolgo, dokler so ljudje pod vplivom duhovnikov in rasnih predsodkov, tako dolgo bo potrebno delo za Bratstvo. Na razpolago imamo vse mogoče načine delovanja. Delovali smo v preteklosti in naše spričevalo je sijajno. Vsak ima svoje delo, svojo vlogo v Velikem Načrtu.

V vsem mojem delu obstaja en sam cilj, ki ni razглаšanje nekih posebnih teozofskih idej, temveč prizadevanje, da bi v srcih in umih ljudi na vse mogoče načine zbudil spoznanje o Skrivnem Božanstvu v človeku, katerega Božansko Naravo je treba osvoboditi z razumevanjem Modrosti. Če mi je teozofija predala eno sporočilo, potem je to gotovo tisto o skrivnosti tega izvrstnega nepremagljivega občutka o naravi Boga v vseh stvareh in predvsem v vseh ljudeh. Zaradi tega sem hodil okrog in poskušal učiti ljudi o resnicah iz preteklosti, kaj je Znanost in kakšen je njen pomen ter kaj sta lepota in sporočilo Umetnosti. In ko sem govoril v zahodnih deželah, je bil moj namen pokazati izredno čarobnost Vzhoda in njegovo duhovnost, ta skrivnostni občutek o duhovnih navzočnostih, ki ga najdemo v Indiji.

Vse to sem poskušal narediti v luči Modrosti, ne kaotično, temveč z védenjem, da Modrost obstaja. Pravim, da Modrost obstaja, kajti bolj ko preučujem, bolj spoznavam, da vesolje ni kaotična skupina sil in stvari, temveč da se v ozadju vseh stvari in dogodkov nahaja Božanska Modrost, ki 'mogočno in prijazno ureja vse stvari', Božanska Modrost, ki sije v vsem – v Naravi, v gibanju zvezd in planetov, v vsaki rastlini in živali. To isto Modrost, ki se tako prefinjeno nahaja v atomu, pa še posebej odkrivam na obrazih majhnih otrok.

Pred nami je naloga, da iz našega Društva naredimo skupno mesto za srečevanja vseh, ki želijo ponuditi služenje Bogu ali človeku. Tako dolgo, dokler uspevamo poučiti vsakega, ki se pridruži Društvu, da odkrije svojo lastno teozofijo, je prihodnost Društva povsem zagotovljena. Vsakega moramo naučiti, da odkrije 'svojo lastno teozofijo', tako da mu pokažemo pot do njegovega najbolj notranjega Jaza, to pot pa mu lahko pokažemo tako, da ga obdamo z vsem, kar je najbolj plemenitega v vseh preteklih tradicijah, in z vsem, kar je navdušujočega v sodobnih odkritjih.

Delo Teozofskega društva je in mora vedno puščati odprta vsa vrata, ki nam zdaj zapirajo deželo Bratstva Duha kot dediščine vseh ljudi.

(C. Jinaradjadasa je bil v obdobju od leta 1946 do 1953 četrti predsednik Teozofskega društva; predavanje na teozofski konvenciji v Benaresu (op. prev. – zdaj Varanasiju) decembra 1930, ki ga je avgusta 1931 natisnila Teozofska založniška hiša (The Theosophical Publishing House))

***

H. P. Blavatsky je dejala:

Narava razkrije svoje najbolj notranje skrivnosti in preda resnično modrost zgolj tistemu, ki išče resnico zaradi nje same in hrepeni po znanju, da bi njegove koristi prenesel na druge, ne pa na svojo lastno nepomembno osebnost.

***

Ali se vam ne zdi, da mora za društvom obstajati nekaj zelo plemenitega, zelo vzvišenega, zelo resničnega, če voditelji in ustanovitelji gibanja še vedno z vso svojo močjo delujejo zanj? Čemu torej njihovo žrtvovanje vsega udobja, vse posvetne blaginje in uspeha, celo svojega dobrega imena in ugleda, da bi v povračilo prejeli zgolj nenehno in neskončno klevetanje, nepopustljivo preganjanje, neutrudno obrekovanje, vztrajno nevhvaležnost in nerazumevanje njihovih najbolj iskrenih naporov, udarce in klofute z vseh strani – ko bi se preprosto že s samo opustitvijo svojega dela takoj osvobodili svoje odgovornosti, ubranili pred vsakim nadaljnjim napadom (*The Theosophical Path*, marec 1914, str. 145-149).

Na voljo imamo knjige:

H. P. Blavatsky, *Ključ k teozofiji* (Knjiga razloži osnove starodavne Modrosti.)

H. P. Blavatsky, *Glas tišine* (Knjižica starodavnih naukov za resne iskalce.)

I. K. Taimni, *Samokultura* (Delo natančno oriše celotno notranjo, nevidno naravo človeka, razloži način in pogoje za razvoj njegovih nevidnih teles ter opiše njihov pomen; podaja oris ozaveščanja in samospoznanja ter uvod v razumevanje joge.)

Alcyone (J. K.), *Ob nogah učitelja* (Drobna knjižica z jedrnato, a razumljivo obravnavo etično-moralnih temeljev življenja in duhovne poti.)

Obvestilo: internetna stran Mednarodnega Teozofskega društva s sedežem v Adyarju, Chennai, Indija: <http://www.ts-adyar.org>

Predsednik: Tim Boyd

Podpredsednica: dr. Deepa Padhi

Tajnica: Marja Artamaa

Blagajničarka: Nancy Secrest

Publikacija: The Theosophist

Sedež: ADYAR, CHENNAI (MADRAS) 600 020, INDIA

Teozofsko društvo v Sloveniji

Predsednica: Irena Primc

Podpredsednik: Branko Starič

Tajnica: Milena Podjed Fabjančič

Publikacija: Teozofska misel

Sedež: Kajuheva ul. 9, 3000 Celje

Tel.: 040/463-209 ali 031/316-124

E-mail: irenaprimc3@gmail.com

Internetna stran: www.teozofskodrustvo.si

TEOZOFSKO DRUŠTVO je organizacija razmišljujočih ljudi, pripadnikov katere koli ali nobene verske organizacije. Združujejo jih soglasje s tremi cilji Društva, želja, da bi odpravili sovraštvo med verami in pritegnili ljudi dobre volje ne glede na njihovo versko prepričanje, ter želja, da bi preučevali verske resnice in delili izsledke svojih dognanj z drugimi.

Ne veže jih nikakršna izjava skupnega prepričanja, ampak le skupno iskanje in težnja po resnici. Menijo, da je resnico treba iskati s študijem, razmišljanjem in predanostjo visokim idealom.

Resnica je zanje nagrada, vredna naporov, ne dogma, ki jo postavi avtoriteta. Menijo, da bi prepričanje moralo biti rezultat individualnega študija ali intuicije in da ne more biti prehodno. Prepričanje naj temelji na znanju, ne na trditvi. Člani širijo strpnost do vseh, tudi do nestrpnih, vendar ne kot ugodje, ki ga podarjajo, temveč kot dolžnost, ki jo izpolnjujejo. Nevednost si prizadevajo odpraviti, ne kaznovati. Sleherno religijo vidijo kot izraz božanske modrosti, in dajejo prednost študiju religije, ne zavračanju, ter izpopolnjevanju, ne spreobračanju. Mir je njihovo geslo, kakor resnica njihov cilj.

* * *

TEOZOFIJO sestavljajo resnice, ki so podlaga vsem religijam in jih ne more nobena od njih razglasiti za izključno svojo last. Človeku ponuja filozofijo, ki mu pomaga razumeti življenje in mu kaže, kako pravičnost in ljubezen vodita njegov razvoj. Smrt postavlja na njeno pravo mesto kot ponavljajoči se trenutek v neskončnem življenju ter s tem odstranjuje pregrado k polnejšemu in bolj sončnemu bivanju. Teozofija svetu prinaša ZNANOST DUHA, ker uči razumeti, da je DUH pravi JAZ, um in telo pa sta njegova služabnika. Osvetljuje spise in doktrine religij, tako da razkriva njihove skrite pomene, upravičujoč jih v očeh razuma, kakor so bile vedno upravičene v očeh intuicije.

Člani Teozofskega društva preučujejo te resnice, teozofi pa si jih prizadevajo živeti. Vsakdo, ki je voljan preučevati, biti strpen, si prizadevati in vztrajno delati, je dobrodošel kot član, in od njega je odvisno, ali bo postal pravi teozof.

Teozofsko društvo
je bilo ustanovljeno v New Yorku
17. novembra 1875.
Pozneje je sedež preneslo v Indijo
in 3. aprila 1905
je bilo registrirano v Madrasu (Chennai).

*

Poslanstvo Teozofskega društva je služenje človeštvu z negovanjem vedno bolj poglobljenega razumevanja in uresničevanja Večne Modrosti, duhovne samopreobrazbe in Enosti vsega Življenja.

*

Trije cilji Teozofskega društva so:

- * osnovati jedro univerzalnega bratstva med ljudmi, ne glede na raso, vero, spol, socialni položaj in barvo kože
- * spodbuditi primerjalni študij verstev, filozofij in znanosti
- * raziskovati nepojasnjene zakone narave in latentne sile v človeku